

CRNA GORA
MINISTARSTVO ODBRANE

**IZVJEŠTAJ
O STANJU U VOJSCI CRNE GORE
U 2014. GODINI**

Mart, 2015. godine

SADRŽAJ

UVOD	3
1. OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE	5
1.1. Komandovanje, kontrola i komunikacije	5
1.1.1. Popuna personalom i struktura Vojske	6
1.1.2. Planiranje, organizacija rada, kontrola i ocjenjivanje sposobnosti	7
1.1.3. Organizacija sistema elektronskih komunikacija	9
1.1.4. Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom	10
1.2. Raspolaganje borbenim sredstvima i sistemima	11
1.3. Podoficirski lanac podrške u funkciji komandovanja	12
1.4. Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija	12
1.4.1. Angažovanje Vojske u odbrani Crne Gore	13
1.4.2. Angažovanje Vojske u međunarodnim misijama i operacijama	13
1.4.3. Angažovanje Vojske u podršci civilnim institucijama u kriznim situacijama	16
1.4.4. Aktivnosti Vojske iz oblasti civilno-vojne saradnje	18
2. LOGISTIČKA PODRŠKA	20
2.1. Organizacija i funkcionisanje logistike i podrška jedinicama u izvršavanju zadataka	21
2.2. Logistička podrška jedinica u izvršavanju međunarodnih misija i operacija	21
2.3. Logistička podrška jedinica u izvršavanju treće misije Vojske	22
2.4. Uništavanje viška municije i naoružanja i rješavanje suvišnih pokretnih sredstava	22
3. ZAŠTITA SNAGA I SREDSTAVA	23
3.1. Planiranje i organizacija mjera bezbjednosti	23
3.2. Organizacija obezbjeđenja lica i objekata	24
4. OBUKA, OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE KADRA	24
4.1. Obuka pripadnika Vojske	24
4.2. Obrazovanje i usavršavanje kadra	26
4.3. Izučavanje stranih jezika	26
4.4. Učešće pripadnika Vojske na vojnim vježbama u zemlji i inostranstvu	27
4.4.1. Realizacija vojnih vježbi u zemlji	27
4.4.2. Učešće na vojnim vježbama u inostranstvu	29
5. IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA	30
5.1. Implementacija partnerskih ciljeva	30
5.2. Implementacija Koncepta operativnih sposobnosti	32
6. MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA	32
6.1. Realizacija planova saradnje	33
6.2. Realizacija planova bilateralne saradnje	34
6.2.1. Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama	34
6.2.2. Saradnja sa ostalim državama	35
7. FINANSIRANJE ODBRANE	37
ZAKLJUČAK	38
PRILOZI	41

UVOD

Vojska Crne Gore (u daljem tekstu: Vojska) kao profesionalna odbrambena snaga koja brani nezavisnost, suverenost i državnu teritoriju osnovni je element sistema odbrane, nosilac odbrane Crne Gore i garant nacionalnog suvereniteta.

Polazeći od ustavne uloge, dostignutog nivoa sposobnosti u sveukupnim reformama i integrativnim procesima, Vojska je kroz implementaciju Strategijskog pregleda odbrane i kontinuirano unapređenje odnosa sa NATO, bitno ojačala svoju ulogu i tako doprinijela unapređenju stabilnosti i bezbjednosti.

Na osnovu Ustavom Crne Gore određene uloge Vojske i Strategijskog pregleda odbrane Crne Gore, definisane su tri odbrambene misije.¹ One predstavljaju polaznu osnovu za razvoj Vojske i njenu organizacijsko-formacijsku strukturu. Iz misija odbrane proistekli se osnovni zadaci Vojske². Tako je jedan od težišnih zadataka u implemetaciji Strategijskog pregleda odbrane Crne Gore bila izrada nove organizacijsko-formacijske strukture Vojske.

Kvalitetnim planiranjem, u skladu sa dodijeljenim misijama i zadacima, razvojnim programskim ciljevima, identifikovanim prijetnjama i rizicima, materijalnim mogućnostima i odobrenim finansijskim sredstvima, definisane su težišne aktivnosti čija je realizacija predstavljala prioritet u radu Ministarstva odbrane i Vojske u izvještajnom periodu.

Težišne aktivnosti u 2014. godini bile su:

- Doprinos u jačanju međunarodne i regionalne bezbjednosti kroz učešće u međunarodnim operacijama pod vođstvom UN, NATO i EU;
- Implementacija Strategijskog pregleda odbrane Crne Gore, sa težištem na izradi nove organizacijsko-formacijske strukture Vojske;
- Unapređenje kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Opremanje deklariranih snaga za učešće u međunarodnim operacijama i za dostizanje sposobnosti u skladu sa partnerskim ciljevima;
- Unapređenje sposobnosti kopnenih snaga da razvijaju manje, mobilne, održive i sa međunarodnim snagama interoperabilne jedinice;
- Korišćenje razvojnih projekata iz oblasti međunarodne saradnje;
- Unapređenje sposobnosti Operativnog centra Generalštaba Vojske za neprekidno komandovanje jedinicama Vojske u misijama i operacijama u zemlji i inostranstvu;

¹ Misije odbrane Crne Gore:

1. Odbrana Crne Gore kroz aktivnu saradnju sa saveznicima i partnerima
2. Doprinos u izgradnji i očuvanju mira u regionu i svijetu
3. Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama

² U okviru **1. misije odbrane**, Vojska će izvršavati sljedeće zadatke:

- a) Zaštita nezavisnosti, teritorijalnog integriteta i suvereniteta Crne Gore
- b) Dostizanje potrebnog nivoa interoperabilnosti snaga sa saveznicima i partnerima
- c) Podrška savezničkim snagama (Host nation support)

U okviru **2. misije odbrane**, Vojska će izvršavati sljedeće zadatke:

- a) Učešće u međunarodnim operacijama i misijama
- b) Kontrola naoružanja u skladu sa međunarodnim sporazumima
- c) Učešće u međunarodnoj vojnoj saradnji radi razvijanja povjerenja i partnerstva

U okviru **3. misije odbrane**, Vojska će izvršavati sljedeće zadatke:

- a) Podrška civilnim institucijama prilikom prirodnih i vještaški izazvanih katastrofa
- b) Podrška policiji u borbi protiv terorizma
- c) Podrška u akcijama traganja i spašavanja

- Unapređenje kapaciteta u pravcu izgradnje suvereniteta nad vazдушnim prostorom Crne Gore, kroz izgradnju održivog sistema kontrole i zaštite vazdušnog prostora, zajedno sa partnerima i saveznicima;
- Unapređenje sposobnosti Mornarice Vojske, kroz integraciju nacionalnog sistema pomorske bezbjednosti, regionalnu saradnju i intenzivnu obuku po NATO standardima;
- Iznaženje modela za efikasnije upravljanje ljudskim i materijalnim resursima, radi efikasnijeg i ekonomičnijeg upravljanja kadrom i raspolaganja odbrambenim troškovima;
- Razvijanje mehanizma rodne ravnopravnosti radi ravnomjernije zastupljenosti žena u strukturi vojničkog, podoficirskog i oficirskog kadra;
- Preduzimanje mjera za bolju popunu jedinica Vojske vojnicima po ugovoru (u daljem tekstu: vojnicima) i podmlađivanje podoficirskog i oficirskog kadra;
- Unapređenje kvaliteta životnog standarda pripadnika Vojske i preduzimanje mjera za valorizaciju neperspektivne vojne imovine i rješavanje stambenih potreba pripadnika Vojske;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i vojnih objekata u cilju poboljšanja uslova za smještaj, rad i realizaciju obuke;
- Prihvatanje i implementacija NATO standarda u skladu sa obavezama proisteklim iz partnerskih ciljeva i budžetskim sredstvima;
- Nastavak rješavanja statusa vojne opreme u višku i unapređenje uslova za skladištenje ubojnih sredstava.

Razvoj relevantnih vojnih sposobnosti i uspostavljanje Operativnog centra, sistema nadzora mora i vazdušnog prostora predstavljaju ključni izazov za obezbjeđenje suverenosti nad teritorijom Crne Gore i efikasnom razmjenom podataka sa partnerima i saveznicima.

Zbog opredjeljenja za koncept kolektivne bezbjednosti i odbrane, Vojska nema potrebu da razvija široki spektar sposobnosti, već je prioritet razvoja usmjerila na dostizanje sposobnosti koje omogućuju efikasan bezbjednosni odgovor na prijetnje, kako nacionalnoj bezbjednosti tako i za sistem kolektivne bezbjednosti. Dostizanje interoperabilnosti sa zemljama članicama NATO zahtijeva poboljšanje i prilagođavanje administrativnih, operativnih i materijalnih kapaciteta.

Realizacijom ključnih razvojnih prioriteta iz Strategijskog pregleda odbrane Crne Gore, Ministarstvo odbrane i Vojska razvijali su sposobnosti za odgovore na izazove i obaveze, u skladu sa Ustavom Crne Gore, zakonima Crne Gore i međunarodno preuzetim obavezama.

Izveštaj o ukupnom stanju u Vojsci je sublimat analiza stanja u Generalštabu i jedinicama Vojske. Izveštaj omogućuje uvid u vitalnost i održivost kreiranog sistema odbrane i ostvareni napredak u razvoju kapaciteta i sposobnosti Vojske.

U izveštaju je prikazan razvoj osnovnih operativnih sposobnosti Vojske, te dostignuća u oblasti obuke i obrazovanja, sa posebnim osvrtom na implementaciju NATO programa, međunarodnu vojno-vojnu saradnju, razvoj partnerskih odnosa kroz zajedničko učešće u mnogim projektima.

1. OPERATIVNE SPOSOBNOSTI VOJSKE

Operativne sposobnosti Vojske predstavljaju mogućnost Vojske ili njenih djelova da u predviđenom vremenu, pod određenim uslovima i korišćenjem određenih standarda, ostvari zahtijevane operativne efekte, kombinacijom snaga, sredstava i načina izvršenja zadataka. Dostizanje sposobnosti za efikasno djelovanje zahtjeva da snage posjeduju različite funkcionalne sposobnosti i adekvatnu opremu.

Najbolji pokazatelj dostignutih operativnih sposobnosti jeste obuka i ocjenjivanje jedinica Vojske deklariranih za angažovanje u okviru međunarodnih snaga. Ocjenjivanje deklariranih jedinica Vojske vršeno je po Konceptu operativnih sposobnosti³ (u daljem tekstu: OCC). U toku 2014. godine, završen je četvorogodišnji ciklus ocjenjivanja 1. pješadijske čete iz sastava Brigade kopnene vojske. Jedinica je ocijenjena **“Borbeno spremnom”** za angažovanje u okviru međunarodnih snaga.

Kvalitetna priprema, organizacija i realizacija aktivnosti, te ocjenjivanje po OCC poslužili su kao model za razvoj operativnih sposobnosti drugih jedinica Vojske i dostizanje zahtijevanog nivoa borbene gotovosti. Angažovanjem snaga i sredstava za pomoć civilnim institucijama i angažovanjem snaga Vojske u misijama i operacijama u inostranstvu, potvrđen je značajan napredak u razvoju operativnih sposobnosti Vojske i interoperabilnost sa oružanim snagama partnerskih država.

1.1. Komandovanje, kontrola i komunikacije

Komandovanje, kontrola i komunikacije je proces usmjeravanja jedinica Vojske i pojedinaca u izvršavanju zadataka i ostvarenju postavljenih ciljeva. Komandovanje Vojskom zasnovano je na načelima jedinstva, neprekidnosti, elastičnosti, efikasnosti, operativnosti i sigurnosti. Odnosi u komandovanju zasnivaju se na jednostruješinstvu i subordinaciji. Komandovanje se ogleda u pravu načelnika Generalštaba Vojske i komandanata da donose odluke, izdaju naređenja i kontrolišu sprovođenje odluka i naređenja.

Sposobnost komandovanja predstavlja mogućnost efikasnog planiranja, organizovanja, vođenja i kontrole operacija Vojske ili njenih djelova radi ostvarivanja postavljenih ciljeva, odnosno izvršavanja dodeljenih misija i zadataka. U Vojsci, sistem komandovanja se sprovodi kroz procesne funkcije i to: odlučivanje, naređivanje i kontrolu.

U izvještajnom periodu znatno su unaprijeđene procesne funkcije komandovanja, odluke su donošene u okviru nadležnosti i ovlašćenja, a donesene odluke i naređenja su prenošeni jedinicama Vojske na realizaciju. Procesnom funkcijom kontrole vršen je uticaj na otklanjanje uočenih odstupanja i omogućen je uvid u eventualne razlike između planiranih i realizovanih aktivnosti.

Predsjednik Crne Gore komanduje Vojskom na osnovu odluka Savjeta za odbranu i bezbjednost

³ Koncept operativnih sposobnosti, engl. *Operational Capabilities Concept*, skraćeno OCC, je program kojim se ocjenjuje da li jedinica iz zemlje koje nije članica NATO-a, interoperabilna sa NATO snagama.

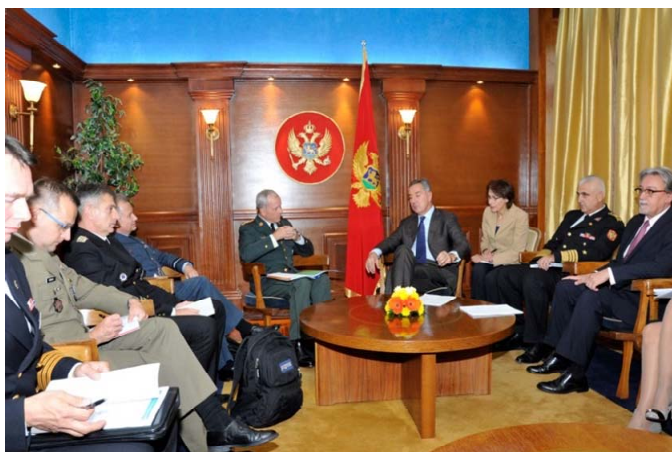
Kroz funkcije komandovanja, rad u Vojsci se odvijao u skladu sa godišnjim i mjesečnim planovima rada, instrukcijama i planovima obuke, te godišnim planovima kontrola. U procesu komandovanja iznalaženi su najpogodniji postupci i metode za izvršenje dodijeljenih misija i zadataka.

U toku 2014. godine u Vojsci je nastavljeno sa: razvojem sistema komandovanja, kroz započete organizacijsko-formacijske promjene; unapređenje individualnih sposobnosti pripadnika Vojske za komandovanje; osavremenjavanjem informatičkih sistema za podršku komandovanju; razmjenom iskustava sa partnerima; te standardizacijom postupaka i procedura.

Predsjednik Skupštine Crne Gore

Uspješna implementacija Procesu donošenja vojnih odluka⁴ i Procesu trupnog vođenja⁵ tokom angažovanja jedinica Vojske u međunarodnim misijama i operacijama, omogućila je kvalitetnu i racionalnu upotrebu snaga i vojne opreme. U toku izvršavanja dodijeljenih misija i operacija Vojska je reagovala kao jedinstven i skladan sistem, sa jasnom unutrašnjom podjelom nadležnosti, zadataka i odgovornosti. Obezbijeđen je brz i potpun prenos naređenja, a kontrolom je obezbijeđen potpun uvid u dinamiku i obim

Predsjednik Vlade Crne Gore primio je predsjedavajućeg Vojnog komiteta NATO generala Knuda Bartelsa sa saradnicima

izvršenja naređenja. Učešćem značajnog broja pripadnika Vojske u međunarodnim aktivnostima znatno su unaprijeđene operative sposobnosti Vojske za komandovanje međunarodnim snagama i izvršavanje zadataka pod komandom međunarodnih snaga.

Vojska će nastaviti sa razvojem sistema komandovanja sa težištem na razvoju žilavosti i fleksibilnosti sistema, te protoku informacija u realnom vremenu i složenom okruženju.

1.1.1. Popuna personalom i struktura Vojske

U izvještajnom periodu izvršene su pripreme za nove organizacijsko-formacijske promjene u Vojsci, koje će biti izvršene u 2015. godini. Organizacijsko-formacijska struktura i veličina Vojske u 2014. godini predviđala je 2.094 formacijska mjesta. Na dan 31. decembra 2014. godine Vojska je imala 1850 lica. Po kategorijama brojna veličina je bila sljedeća: 245 oficira, 786 podoficira, 581 vojnika i 238 civilnih lica.

⁴Proces donošenja vojnih odluka je NATO proces donošenja vojnih odluka od nivoa bataljona do nivoa Generalštaba.

⁵Proces trupnog vođenja je NATO proces donošenja vojnih odluka na nivou čete i nižim nivoima komandovanja.

Prosječna starost lica zaposlenih u Vojsci je 39 godina. Najnepovoljnija starosna struktura je kod civilnih lica i iznosi 50 godina. Najpovoljnija starosna struktura je kod vojnika i iznosi 31 godinu.

U Vojsci je zaposleno 165 žena, što čini oko 8% od ukupnog broja zaposlenih.

U 2014. godini, u viši čin unaprijeđeno je 28 oficira i 61 podoficir. U čin oficira proizvedena su dva podoficira, a u čin podoficira proizvedena su tri vojnika.

U službu u Vojsci primljeno je 68 lica (10 oficira, četiri podoficira, 53 vojnika i jedno civilno lice). Po završetku obrazovanja na vojnoj akademiji, u službu u Vojsci (u čin oficira) primljeno je devet kadeta (šest kadeta je završilo obrazovanje u Republici Makedoniji i tri u Grčkoj Republici). Putem javnog oglasa u službu u Vojsci primljeno je 57 lica (jedan oficir, tri podoficira i 53 vojnika). Na osnovu sudske odluke, u službu u Vojsci vraćena su dva lica (jedan podoficir i jedno civilno lice).

U 2014. godini, služba je prestala za 40 pripadnika Vojske (šest oficira, tri podoficira, 14 vojnika i 17 civilnih lica). Od toga, za šest lica je prestala služba uz „nečastan otpust“, dva pripadnika Vojske su preminula, a za 19 lica služba je prestala sa pravom na otpremninu. Zbog dvije uzastopne službene ocjene „ne zadovoljava“ jednom vojniku je prestala služba u Vojsci, uz „nečastan otpust“. Za jednog oficira i pet vojnika služba u Vojsci je prestala uz „nečastan otpust“, zbog neopravdanog izostanka iz službe. Sa pravom na otpremninu služba u Vojsci je prestala za 19 lica (jedan oficir, jedan podoficir, jedan vojnik i 16 civilnih lica). Za ova lica je isplaćena otpremnina od 43.025,73 €. Procedure prestanka službe u Vojsci sprovedene su u skladu sa Planom prestanka službe u Vojsci.

Ministar odbrane Crne Gore

1.1.2. Planiranje, organizacija rada, kontrola i ocjenjivanje sposobnosti

Proces planiranja u Vojsci predstavlja koordinirani komandno-štabni proces koji definiše ciljeve, procedure, resurse, ograničenja i rokove za očekivane planske događaje i krizne scenarije. Planiranje u Generalštabu i jedinicama Vojske usmjereno je na dostizanje krajnjeg željenog stanja i ostvarenje projektovanih ciljeva, unutar dodijeljenih resursa u skladu sa principom racionalnosti.

Sa kontrole borbene gotovosti

Osnovnu strukturu planova rada čine ciljevi, težišni zadaci i operacionalizacija zadataka koja predstavlja precizno definisanje sadržaja i dinamiku realizacije. Godišnjim i mjesečnim planovima rada, obuhvaćene su aktivnosti iz domena: ljudskih i materijalnih resursa; operacija; obuke i školovanja; kontrole i ocjenjivanja borbene gotovosti; vojno-vojne saradnje i civilno-vojnih odnosa; komunikacija; finansija; te drugih aktivnosti iz nadležnosti Generalštaba i jedinica Vojske.

Tokom 2014. godine obezbijeđen je kontinuitet realnog i organizovanog planiranja rada na svim nivoima komandovanja. Nosioци planiranja u Vojski, kroz proces praćenja, evidencije, analize i izvještavanja, kontinuirano su sticali uvid u proces izvršavanja zadatka, kvalitet realizacije i stepen ostvarenog krajnje željenog stanja.

Polazne osnove za izradu godišnjih planova su:

- Zadaci koji proizilaze iz misija Vojske;
- Smjernice za razvoj Vojske iz Strategijskog pregleda odbrane;
- Obaveze koje proističu iz partnerskih ciljeva;
- Scenariji koji pokrivaju razne događaje iz oblasti kriznog planiranja i odgovora Vojske na moguće izazove;
- Naučene lekcije i zaključci iz analize operativnih sposobnosti Vojske;
- Izvještaji o stanju u Vojski, učešću Vojske u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu;
- Procjena vojno bezbjednosne situacije u okruženju i moguće implikacije na sistem bezbjednosti;
- Finansijski okvir i planovi opremanja.

Na svim nivoima komandovanja u Vojski uspostavljena je organizacija rada koja obezbjeđuje:

- Efikasan sistem komandovanja koji obezbjeđuje neprekidnost i rad u svim uslovima;
- Operacionalizaciju zadataka i koordinaciju aktivnosti Vojske;
- Ravnomjerno opterećenje ljudstva i funkcionalnu zamjenjivost u radu;
- Mogućnost brze interakcije među snagama Vojske;
- Kvalitetno korišćenje informacione tehnologije;
- Zaštitu na radu, pravilan odmor i zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Organizacija rada je usklađena sa NATO organizacijom rada poštujući specifičnosti malih zemalja, brojnu veličinu i misije Vojske.

Kroz kvalitetnu realizaciju plana kontrola u 2014. godini: utvrđen je kvalitet i kvantitet realizacije planiranih zadataka; obezbijeđeno je jačanje odgovornosti kontrolisanih sastava za stanje borbene gotovosti Vojske; utvrđen je dostignuti stepen borbene gotovosti jedinica Vojske; obezbijeđen je potreban stepen kompatibilnosti borbene gotovosti Vojske sa NATO standardima.

Najznačajniji zadatak Vojske u izvještajnoj godini bio je ocjenjivanje 1. pješadijske čete iz sastava Pješadijskog bataljona Brigade kopnene vojske, deklarisanе za ocjenjivanje po OCC i NATO programu za ocjenjivanje (CREVAL⁶).

Međunarodni ocjenjivački tim pod mentorstvom predstavnika NATO komandi ocijenio je 1. pješadijsku četу ocjenom „borbeno spreman” što potvrđuje da je ta jedinica opremljena po NATO standardima i osposobljena za izvršavanje namjenskih borbenih zadataka po NATO procedurama.

Nakon izvršenih kontrola utvrđeno je da stanje u kontrolisanim jedinicama Vojske ne odstupa od projektovanog. Uočeni nedostaci ne smanjuju niti ograničavaju sposobnost jedinica za izvršenje namjenskih zadataka, a postupci i zadaci se realizuju na propisan način.

⁶ Program engl. *Combat Readiness Evaluation*, skraćeno CREVAL, je NATO program za ocjenjivanje borbene gotovosti kopnenih snaga.

1.1.3. Organizacija sistema elektronskih komunikacija

Razvoj sistema veza, informatičke podrške i zaštite informacija u Ministarstvu odbrane i Vojski, tokom 2014. godine, nastavljen je realizacijom velikog broja projekata.

Razvojem stacionarnog i mobilnog sistema veza značajno je unaprijeđena informaciono-komunikaciona infrastruktura Ministarstva odbrane i Vojske i poboljšana mogućnost komunikacije na svim nivoima komandovanja. Projekti stacionarnog sistema veza (projekti "Digitalizacija stacionarnog sistema radio-relejnih veza - *Backbone*", "Izgradnja optičke kablovske mreže velikog kapaciteta u kasarnama" i "Izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata"), realizuju se u skladu sa Strategijskim pregledom odbrane Crne Gore i planovima implementacije partnerskih ciljeva G-6100 i G-6101. Izvršeno je djelimično puštanje u rad sistema "*Backbone*" na pravcima: "Stacionarni centar veze Podgorica" (zgrada Ministarstva odbrane) - "Stacionarno čvorište veze Lovćen" - "Stacionarni centar veze Golubovci".

Radio-relejni sistem "*Backbone*"

Realizacija projekta "Izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata" nastavljena je kroz nabavku potrebne opreme za izgradnju LAN mreža u Kasarni "Pero Četković" u Baru i na Vojnom aerodromu Golubovci. Realizovani projekti, uz planirane aktivnosti u 2015. godini ("*Backbone*" i "Optička kablovska mreža" u Kasarni "Vladimir Knežević Volođa" u Pljevljima), obezbijediće uvezivanje svih perspektivnih lokacija Ministarstva odbrane i Vojske u jedinstvenu informaciono-komunikacionu infrastrukturu.

Mobilni dio sistema veza oslanja se na radio i radio-relejne uređaje i sisteme. Tokom 2014. godine, nastavljeno je sa opremanjem jedinica Vojske ranga brigade/baze sa taktičkim radio uređajima velike snage marke "*Harris*". Time su sve jedinice Vojske opremljene uređajima koji, osim govorne komunikacije, omogućuju prenos podataka između Generalštaba i jedinica elektronskom poštom. Komande jedinica Vojske uvezane su sa potčinjenim sastavima kroz stacionarni sistem veza i na mobilni sistem radio-relejnih i radio veza. U toku 2014. godine, nastavljeno je opremanje jedinica Vojske taktičkim HF/VHF/UHF radio uređajima srednje i male snage marke "*Harris*". Težište je bilo na opremanju jedinica deklariranih za angažovanje u međunarodnim snagama. Nastavljeno je obučavanje pripadnika roda veze iz svih jedinica Vojske u rukovanju i osnovnom održavanju taktičkih radio-uređaja i radio-relejnih linkova. Upotrebom navedenih sredstava značajno je poboljšan prenos informacija na taktičkom nivou, ispunjenje partnerskih ciljeva i NATO standarda. Započeto je opremanje Vojske profesionalnim radio-telefonskim uređajima i sistemima za potrebe realizacije podrške veze u trećoj misiji Vojske.

Radio-uređaj "*Harris*"

Informacioni sistemi Vojske su oslonjeni na organizacijsku cjelinu Ministarstva odbrane "*ICT Core*", koji predstavlja centralni dio telekomunikacionog sistema Ministarstva odbrane i Vojske. U okviru "*ICT Core*" funkcionišu svi informacioni servisi Ministarstva odbrane i Vojske. Direkcija za informaciono-komunikacione sisteme Ministarstva odbrane uz saradnju sa Odjeljenjem za komandno-informacione sisteme (J-6) Generalštaba Vojske, nastavila je implementaciju projekata "SSL VPN" i "PKI OTP". Ovi projekti su u završnoj fazi razvoja, čime će se omogućiti pristup mreži Intraneta (zatvorena računarska mreža Ministarstva odbrane i Vojske) sa udaljenih lokacija, kao i zaštita elektronske pošte, identifikacija i

autentifikacija korisnika. Mreža Interneta je implementirana na svim lokacijama Vojske. "Mail exchange server - Zimbra" je glavni sistem za razmjenu podataka u Vojsci.

U toku 2014. godine, nabavljena je oprema i izvršena je implementacija stacionarnog dijela projekta mornaričkog C2 sistema (komandovanje i kontrola) u Mornaričkom operativnom centru (u daljem tekstu: MOC). Nastavljen je rad na projektu formiranja vazduhoplovnog C2 sistema za praćenje situacije u vazdušnom prostoru, u okviru kojeg je završeno opremanje Vazduhoplovnog operativnog centra (u daljem tekstu: VOC) na Vojnom aerodromu Golubovci sa informaciono-komunikacionom opremom za implementaciju programa "ASDE"⁷.

U skladu sa funkcionalnim zahtjevima komandovanja, nastavljeno je opremanje Vojske računarima i računarskom opremom. Težište u opremanju je dato na VOC, deklarisanе jedinice za ocjenjivanje po programu OCC i Taktički operativni centar (u daljem tekstu: TOC) Pješadijskog bataljona.

Podrška veze i informatike u misiji "ISAF" vršena je na više načina. Zaštićeni prenos govora vršen je pomoću "kripto" telefona (Vojska posjeduje tri telefona, od kojih su dva u Crnoj Gori). Zaštićeni prenos podataka vršen je korištenjem softvera za zaštitu mail-ova "Pam Heart" (Vojska posjeduje dva softvera, od kojih je jedan u Crnoj Gori). Na ovaj način je povećana bezbjednost i zaštita informacija koje se razmjenjuju sa Komandom crnogorskog kontingenta u misiji "ISAF" u Avganistanu. Kao rezervna vrsta veze koriste se: e-mail komunikacija (mobilni Internet), mobilna telefonija (lokalni provajder u Avganistanu i Telekom Crna Gora) i satelitska telefonija (dva satelitska telefona). Za komunikaciju pripadnika crnogorskog kontingenta sa porodicama obezbijeđeno je 11 priključaka (modema) mobilnog Interneta.

Pored navedenih zadataka, organi i jedinice veze Vojske bili su angažovani na drugim zadacima, od kojih je značajno istaći sljedeće:

- Obezbjedeње podrške veze i informatike za potrebe vježbe "Odlučan korak 04", tokom koje je vršeno ocjenjivanje 1. pješadijske čete po programu OCC na nivou NEL-2,
- Učešće na vježbi "Combined Endeavor 2014", gdje su pripadnici Vojske, pored učešća na glavnom sajtu vježbe u američkoj vojnoj bazi "Grafenvir" u Njemačkoj, održavali radio vezu sa "Grafenvirom" sa izdvojenog sajta postavljenog u Kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu,
- Obezbjedeње podrške veze i informatike za potrebe realizacije simulacijske vježbe "SEESIM",
- Obezbjedeње podrške veze i informatike za potrebe jedinica Vojske angažovanih u misiji pružanja pomoći civilnom stanovništvu u vanrednim prilikama.

Realizacija podrške veze i informatike u Vojsci vršena je, pored sopstvenih kapaciteta i kapacitetima drugih imalaca sistema veze na teritoriji Crne Gore, od kojih su najznačajniji. "Telekom Crna Gora", "MN News" i "M:tel".

1.1.4. Transparentnost rada i saradnja sa civilnim sektorom

U izvještajnom periodu značajno je unaprijeđen nivo transparentnosti rada Vojske u svim oblastima, posebno u dijelu približavanja standardima koji podrazumijevaju spremnost za članstvo u evroatlantskim institucijama i organizacijama. Vojska je još jednom potvrdila ulogu važnog partnera na međunarodnom planu, posebno imajući u vidu poziciju da je CrnaGora pred prijemom u NATO. Vojska je

⁷ Program za razmjenu NATO podataka o situaciji u vazdušnom prostoru između NATO vazduhoplovnog operativnog centra u Podvornici u Republici Hrvatskoj i VOC na aerodromu Golubovci. Potpuna implementacija programa "ASDE" u VOC planirana je u toku 2015. godine.

pokazala spremnost da odgovori svim izazovima na polju bezbjednosti, uključujući i pružanje pomoći u regionu u toku vremenskih nepogoda.

Vojska je pokazala otvorenost za civilno društvo i medije, te potrebu za interaktivnom komunikacijom. Nastavljeno je saprezentovanjem informacija o radu Vojske na internet stranici Vojske i časopisu "Partner".

Sa sastanka Ministra odbrane sa predstavnicima nevladinih organizacija

Vojska Crne Gore je realizovala brojne aktivnosti kao podršku nevladinim organizacijama i opštinama, u skladu sa svojim mogućnostima.

Izveštaji prema Savjetu za odbranu i bezbjednost, Odboru za bezbjednost i odbranu i Ministarstvu odbrane dostavljani su pravovremeno i u skladu sa definisanim procedurama.

1.2. Raspolaganje borbenim sredstvima i sistemima

Radar za nadzor mora

U toku 2014. godine, Vojska je opremljena sa opto-elektronskim uređajima za dejstva u uslovima ograničene vidljivosti, borbenom medicinskom opremom, opremom za HBRN zaštitu⁸, telekomunikacionom opremom, opremom za nadzor mora i inženjerskim sredstvima. Pregled opremanja jedinica Vojske dat je u prilogu broj 1 ovog izveštaja. Nabavkom sredstava značajno su unaprijeđene funkcionalne sposobnosti Vojske na više polja.

U oblasti nadzora mora i realizacije partnerskih ciljeva u ovoj oblasti, u toku 2014. godine, vršena je implementacija nekoliko vezanih projekata. U okviru II faze projekta, MSA⁹ izvršena je nadogradnja pokretnog radara sa kompletom MSTT¹⁰ čime je znatno unaprijeđen sistem praćenja situacije na moru i distribucije podataka od Mornaričkog operativnog centra (Nacionalnog pomorskog operativnog centra), kroz projekat VTMS¹¹.

⁸ HBRN – Hemijsko, biološko, radiološko i nuklearnu zaštitu

⁹ MSA - Maritime Situational Awareness

¹⁰ MSTT - Maritime Small Target Tracking

¹¹ VTMS - Vessel Traffic Monitoring and Information System

U cilju unapređenja uslova za efikasniji nadzor i kontrolu vazdušnog prostora, Vojska je na Vojnom aerodromu Golubovci adaptirala jedan građevinski objekat i nabavila potrebnu informatičko-komunikacionu opremu za potrebe novog VOC. U narednom periodu predstoji puštanje u rad VOC, koji će obezbijediti da se iz Vazduhoplovnog operativnog centra u Zagrebu u Republici Hrvatskoj, preuzima filtrirana slika vazdušnog prostora sa NATO radarskog sistema.

Radarska slika u Mornaričkom operativnom centru

1.3. Podoficirski lanac podrške u funkciji komandovanja

Podoficirski lanac podrške Vojske regulisan je Strategijskim pregledom odbrane i Zakonom o Vojsci Crne Gore i za cilj ima unapređenje: sistema komandovanja, usmjeravanje i kontrolu rada vojnika i podoficira, kvaliteta obuke i rada i karijernog razvoja unutar lanca podrške.

U toku 2014. godine, podoficirski lanac podrške je bio angažovan na:

- Poslovima planiranja, pripreme, realizacije i ocjenjivanja stručno-specijalističke obuke vojničkog i podoficirskog kadra i realizacije kolektivne odjeljene obuke;
- Izradi predloga nove organizacijsko-formacijske strukture Vojske;
- Izradi predloga podzakonskih akata;
- Izradi Predloga uputstva za karijerni razvoj vojnika i podoficira.

U toku 2014. godine izrađeno je Uputstvo za rad podoficirskog lanca podrške, kojim je dodatno unaprijeđen ovaj sistem, posebno u dijelu jasnijeg definisanja zadataka podoficira u lancu komandovanja.

Predstavnici podoficirskog lanca podrške aktivno su učestvovali na međunarodnim aktivnostima glavnih i prvih podoficira. Najznačajnije aktivnosti podoficirskog lanca podrške, u 2014. godini, bile su:

- Sastanak A-5 inicijative glavnih podoficira u Skoplju, Republika Makedonija;
- VIII konferencija podoficira evropskih armija u Tbilisiju, Gruzija;
- Seminar za glavne podoficire u Garmspartenkirhenu, Savezna Republika Njemačka.

1.4. Angažovanje Vojske u izvršavanju dodijeljenih misija

U toku 2014. godine, Vojska je vršila pripreme i obuku za angažovanje u sve tri misije. Kroz obuku i održavanje potrebnog nivoa borbene gotovosti jedinica, Vojska je sprovodila mjere i aktivnosti u misiji odbrane Crne Gore. Težište u realizaciji pomenute misije bilo je na obuci deklariranih snaga i učešću na zajedničkim vježbama.

Angažovanjem Vojske u međunarodnim misijama dat je doprinos očuvanja mira u svijetu, pri čemu je Vojska prepoznata i uvažena kao pouzdan partner.

Misiju podrške civilnim institucijama u zemlji prilikom prirodnih i vještački izazvanih katastrofa i u drugim kriznim situacijama, uključujući krize izazvane terorističkim aktivnostima, Vojska je realizovala kroz vježbe u zemlji i inostranstvu na kojima su u zajedničkim timovima bili angažovani pripadnici Vojske i drugih državnih institucija Crne Gore.

1.4.1. Angažovanje Vojske u odbrani Crne Gore

Crna Gora u izvještajnom periodu nije bila bezbjednosno ugrožena, te nije postojala potreba za angažovanjem Vojske u izvršavanju mjera najvažnije i prve misije. Međutim, priprema za ispunjenje zadataka koji proističu iz ove misije stalna su obaveza Vojske i toj vrsti pripreme Vojska je bila posvećena tokom godine u punom svom kapacitetu.

Brojne su aktivnosti koje su u tom pravcu izvedene. Svakodnevnom obukom, opremanjem u mjeri koja je bila moguća obzirom na budžetska izdvajanja, aktivnim učešćem u misijama podrške miru i stabilnosti u svijetu, aktivnim pripremama i učešćem u vježbama u Crnoj Gori i u inostranstvu i brojnim drugim angažovanjem, pripadnici Vojske su u značajnoj mjeri unaprijedili svoje sposobnosti. Tako su na konkretan i mjerljiv način doprinijeli bezbjednosti Crne Gore.

1.4.2. Angažovanje Vojske u međunarodnim misijama i operacijama

Tokom 2014. godine, pripadnici Vojske su bili angažovani u četiri međunarodne misije i operacije:

- *“International Security Assistance Force (ISAF)”* u Avganistanu, NATO vođena misija pod mandatom Ujedinjenih nacija;
- *“United Nations Mission In Liberia (UNMIL)”* u Liberiji, posmatračka misija Ujedinjenih nacija;
- *“ATALANTA”* u vodama Indijskog okeana, pomorska operacija Evropske Unije i
- *“European Union Training Mission Mali (EUTM)”* u Maliju, misija Evropske Unije za obuku Oružanih snaga Republike Mali.

Učešće pripadnika Vojske u misijama i operacijama bio je jedan od prioritetnih zadataka Ministarstva odbrane i Vojske u toku 2014. godine.

Angažovanje Vojske u mirovnoj misiji *“ISAF”* u Avganistanu

“International Security Assistance Force” (u daljem tekstu: *“ISAF”*) je misija međunarodnih bezbjednosnih snaga u Avganistanu pod mandatom Ujedinjenih nacija. Misija je uspostavljena na osnovu Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1386 od 20. decembra 2001. godine i Vojno-tehničkog sporazuma sa prelaznom Vladom Islamske Republike Avganistan (Bonski sporazum, 5. decembar 2001. godine).

Detalji iz misije *“ISAF”*

Međunarodne snage "ISAF", koje su činile koaliciju vojnih snaga zemalja članica NATO i njihovih partnera, okončale su mandat ove misije 31. decembra 2014. godine. Prvog januara 2015. godine uspostavljena je nova misija pod nazivom "*Resolute Support - (RS)*", čiji su osnovni zadaci obuka, podrška i savjetovanje Avganistanskih bezbjednosnih institucija.

Pripadnici Vojske u misiji "ISAF", u Avganistanu, angažovani su od februara 2010. godine, na osnovu Odluke Skupštine Crne Gore. Tokom 2014. godine izvršeno je značajno smanjenje brojnog stanja, sa 25 pripadnika, koliko je crnogorski kontingent brojao do septembra, na 15 pripadnika koliko je u Avganistanu angažovano nakon septembra 2014. godine.

Zadatak crnogorskog kontingenta je tokom 2014. godine ostao nepromijenjen, tako da su pripadnici Vojske, težišno, bili angažovani na zadatku zaštite snaga u najvećoj savezničkoj bazi na sjeveru Avganistana, "Marmal" u Mazar-e Šarifu. Osim toga, pripadnici Vojske bili su angažovani i na različitim štabnim dužnostima u okviru Regionalne komande "Sjever". Partneri Vojski na ovim zadacima su Oružane snage Republike Hrvatske i Savezne Republike Njemačke, sa kojima se realizuju zajedničke pripreme i angažovanje na terenu.

Tokom 2014. godine, svoje angažovanje u misiji "ISAF" završili su osmi i deveti kontingent. Od septembra do 31. decembra 2014. godine u misiji bio angažovan deseti kontingent, koji je bio posljednji crnogorski kontingent u "ISAF" misiji. Deseti kontingent je od 1. januara 2015. godine nastavio angažovanje u Avganistanu kao prvi crnogorski kontingent u "*Resolute Support - (RS)*" misiji.

Pripreme crnogorskih kontingenata realizovane su u skladu sa planovima priprema, srazmjerno potrebama i propisanim kriterijumima za dužnosti na kojima je predviđeno angažovanje pripadnika Vojske u "ISAF" misiji. Pripreme crnogorskih vojnika realizovane su u Crnoj Gori i u inostranstvu. Težište obučavanja je bilo na podizanju psihofizičke spremnosti, unapređenju vojno-stručnih, taktičkih i vatrenih sposobnosti pripadnika kontingenta. U procesu obuke su aktivno uključeni instruktori koji su bili pripadnici prethodnih crnogorskih kontingenata u misiji "ISAF". Psihološke pripreme realizovali su trupni psiholozi iz jedinica Vojske Crne Gore.

Angažovanje crnogorskih kontingenata u misiji "ISAF", u 2014. godini, proteklo je uz potpunu primjenu pravila angažovanja i definisanih nacionalnih ograničenja. Misija zaštite snaga u bazi "Marmal" uspješno je realizovana uz dosljednu primjenu propisanih taktika, tehnika i standardnih operativnih procedura za izvođenje patrola izvan savezničkih baza. Štabni oficiri i podoficiri uspješno su realizovali zadate poslove na dužnostima na kojima su bili angažovani u štabu Regionalne komande "Sjever", u Mazar-e Šarifu.

Delegacija Ministarstva odbrane i Vojske, na čelu sa načelnikom Generalštaba, u posjeti crnogorskom kontingentu u Avganistanu

Tokom 2014. godine, delegacija Ministarstva odbrane i Vojske, na čelu sa načelnikom Generalštaba, posjetila je pripadnike devetog kontingenta Vojske u misiji "ISAF".

Učešće pripadnika Vojske u misiji "ISAF" je u funkciji održavanja interoperabilnosti sa partnerskim savezničkim snagama, kao i u funkciji izgradnje i jačanja sposobnosti pripadnika i jedinica Vojske. Iskustva stečena u misiji se direktno primjenjuju u sistemu obuke što značajno doprinosi dostizanju visokih standarda oružanih snaga i unapređenju borbene gotovosti Vojske.

Angažovanje Vojske u misiji “UNMIL” u Liberiji

Multinacionalna misija UN u Liberiji ustanovljena je nakon potpisivanja mirovnog sporazuma u Akri (Gana) i donošenja Rezolucije Savjeta bezbjednosti 1509 od 19.09.2003. godine, sa mandatom u skladu sa poglavljima VI i VII Povelje UN. Učešće u ovoj misiji je nastavljeno nakon obnove crnogorske državnosti, preuzimanjem dvije od raspoloživih pozicija koje su imali pripadnici Vojske Državne zajednice. U skladu sa Odlukom Skupštine Crne Gore, u ovoj misiji Vojska angažuje dva pripadnika, sa mogućnošću rotacije.

Crnogorski oficiri u misiji “UNMIL”, obavljaju dužnost vojnih posmatrača Ujedinjenih nacija. Njihova misija je nadgledanje stanja u zoni odgovornosti kroz realizaciju štabnih poslova i patroliranje u skladu sa zadacima koje pred njih postavlja Glavni štab misije u Monroviji, glavnom gradu Liberije. Na zadacima koje izvršavaju, crnogorski oficiri, kao ni ostali vojni posmatrači, nijesu naoružani, a patrole uglavnom sačinjavaju dva člana.

Tokom 2014. godine u “UNMIL” misiji bila su angažovana dva oficira Vojske.

Poštujući diplomatske procedure, sa UN je sporazumno dogovoreno da se crnogorski doprinos u ovoj misiji, u 2014. godini, smanji na jednog oficira. Slijedeći ovaj sporazum Vojska je od jula 2014. godine u misiji “UNMIL” imala jednog oficira. S obzirom da su Ujedinjene nacije 28. avgusta 2014. godine izdale upozorenje o opasnosti od širenja virusa “Ebola” odlučeno je da se drugi oficir, koji se u to vrijeme nalazio na odmoru u Crnoj Gori, ne upućuje u krizno područje, zahvaćeno virusom. Shodno tome, u periodu od 28. jula 2014. godine Vojska nema svoje pripadnike u “UNMIL” misiji. U 2014. godini izvršene su pripreme jednog oficira za upućivanje u “UNMIL” misiju tokom 2015. godine, odnosno kada se za to stvore uslovi.

Angažovanje Vojske u operaciji „EU NAVFOR - ATALANTA” u vodama Indijskog okeana

Evropska unija je u decembru 2008. godine formirala pomorske snage “EU NAVFOR” Somalia i pokrenula operaciju “ATALANTA” kao odgovor na rastući nivo piraterije i oružanih pljački na “Rogu Afrike” i u Indijskom okeanu. Operacija “EU NAVFOR - ATALANTA” (u daljem tekstu: „ATALANTA”) realizuje se u okviru evropske zajedničke bezbjednosne i odbrambene politike i u skladu sa relevantnim rezolucijama Savjeta bezbjednosti UN i odredbi međunarodnog prava. Vojska u ovoj misiji učestvuje od avgusta 2010. godine, ukrcavanjem mornaričkih oficira i podoficira na brodove ratnih mornarica partnerskih zemalja. Pored toga, od juna 2013. godine Vojska ima jednog mornaričkog oficira u Komandi operacije “ATALANTA” u Nortvudu (*Northwood*), u Velikoj Britaniji.

Pripreme i obuka pripadnika za učešće u operaciji “ATALANTA” realizuju se u Mornarici Vojske, kao i kroz različite vidove osposobljavanja mornaričkih oficira u inostranstvu. Kvalitetu priprema pripadnika Mornarice Vojske za upućivanje u mirovnu operaciju “ATALANTA”, doprinose i iskustva stečena učešćem na međunarodnim vježbama kao i u NATO centru za obuku u pomorskim operacijama (NMIOTC) u Grčkoj.

Tokom 2014. godine, šest pripadnika Mornarice Vojske bilo je angažovano na italijanskim brodovima “*Libeccio*” i “*Andrea Doria*”, te grčkom brodu “*Psara*”, dok je jedan oficir stalno angažovan u Komandi operacije “ATALANTA” u Nortvudu.

U 2014. godini, nije bilo ugrožavanja bezbjednosti pripadnika Mornarice u operaciji “ATALANTA”.

Angažovanje Vojske u misiji EU “European Union Training Mission Mali (EUTM)” u Maliju

Ministar odbrane Republike Mali uručuje majoru Darku Pupoviću medalju za uspješno izvršen zadatak u misiji

Vojska je u maju 2014. godine uputila prvog oficira u misiju “EUTM” u Maliju, i tako se priključila koaliciji zemalja članica EU, sa Francuskom kao vodećom nacijom, čiji je osnovni zadatak obuka jedinica Oružanih snaga Republike Mali.

Stabilnost Malija je narušena u januaru 2012. godine, kada su oružane grupe tuareških separatista podigle pobunu na sjeveru zemlje, u namjeri da otcijepi taj dio teritorije i proglase nezavisnu državu Tuarega. Vlada Malija nije adekvatno odgovorila na ovu pobunu, te su tuareški separatisti okupljeni oko dvije oružane grupe, brzo porazili loše

opremljenu državnu vojsku, osvojivši velike djelove teritorije na sjeveru Malija. Kriza u Maliju se dodatno produbila početkom januara 2013. godine, kada su taureški separatisti počeli da napreduju ka jugu zemlje, približavajući se teritoriji koju kontrolišu državne vojne snage.

Na osnovu Rezolucije Savjeta bezbjednosti UN, broj 2085 od 20. decembra 2012. godine i poziva Vlade Republike Mali, EU je 18. februara 2013. godine započela misiju obuke Oružanih snaga Republike Mali. Nakon zajedničke operacije Oružanih snaga Malija, Saveza zapadne Afrike i trupa EU, pobunjeničke grupe su se povukle u pustinju na sjeveru Republike Mali, koja se prostire na 220.000 km².

Vojska je u periodu od maja do novembra 2014. godine imala jednog oficira angažovanog u misiji “EUTM” Mali, na dužnosti vođe logističkog instruktorskog tima za obuku jedinica Oružanih snaga Republike Mali.

Tokom 2014. godine, izvršene su pripreme jednog oficira koji je u februaru 2015. godine upućen u misiju “EUTM”, na istu dužnost kao njegov prethodnik.

1.4.3. Angažovanje Vojske u podršci civilnim institucijama u kriznim situacijama

Treća misija Vojske je “Podrška civilnim institucijama u kriznim situacijama”. Na osnovu brojnih aktivnosti Vojske u cilju podrške civilnim institucijama u Crnoj Gori, ali i u regionu, u proteklom periodu nastavljeno je sa praksom implementacije iskustava i naučenih lekcija u cilju unapređenja obuke ljudstva i jedinica za sva tri zadatka koji proističu iz navedene misije.

Pripadnici Vojske su u 2014. godini učestvovali na više od 130 aktivnosti u okviru civilno-vojne saradnje, koje su se najvećim dijelom odnosile na pružanje podrške civilnim institucijama u zemlji. Vojska je po prvi put bila angažovana na ovakvim zadacima van granica Crne Gore, i to prilikom vanredne situacije u Republici Srbiji.

Pripadnici Privremenog sastava "Lovćen" prilikom pružanja pomoći stanovništvu u Republici Srbiji

U svrhu pružanja pomoći stanovništvu u ugroženim područjima, upućen je 41 pripadnik Vojske u okviru Privremenog sastava "Lovćen". Težište angažovanja bilo je na području opštine Obrenovac. Pored Privremenog sastava "Lovćen", u Republiku Srbiju je naknadno upućen specijalni tim sa auto-cistijernom za vodu nosivosti 7.000 litara. Oni su pružali pomoć stanovništvu na teritoriji opštine Šid.

Pripadnici Vojske Crne Gore tokom učešća na kursu u okviru projekta "GEPSUS"

Nakon pripremnih aktivnosti proteklih godina, na vojnom aerodromu Golubovci svečano je otvoren Edukativno-simulacioni centar u okviru projekta "GEPSUS". Projekat je realizovan kroz NATO program "Science for Peace and Security" („Nauka za mir i bezbjednost“), kroz saradnju Ministarstva odbrane i Elektrotehničkog fakulteta iz Podgorice. Za uspješnu realizaciju projekta i stručnu, logističku i finansijsku pomoć zaslužni su partneri iz Izraela (Univerzitet u Jerusalimu i kompanija (EMESCO“), Republike Italije (kompanija "Fondazione Graphitech") i Republike Slovenije (Univerzitet u Mariboru). Edukativno-simulacioni centar ima za cilj unapređenje kapaciteta za reagovanje u vanrednim situacijama u Crnoj Gori i mogućnost razmjene podataka sa nadležnim državnim organima i drugim institucijama u slučaju industrijskih akcidenata, akcidenata pri transportu materija i slično. Ubrzo po svečanom otvaranju, Ministarstvo odbrane i Vojska su u saradnji sa Elektrotehničkim fakultetom iz Podgorice, počeli sa realizacijom kurseva "Korišćenje GIS baze podataka" i "3D GIS podaci, GEPSUS SET". Izvršeno je postavljanje i podešavanje meteorološke stanice "DAVIS PRO". Centar ima mogućnost simulacije incidenata izazvanih vazдушnim polutantima, praćenje prostiranja vazдушnih polutanata u realnom vremenu, kao i praćenje parametara hemijskog zagađenja. Ostavljena je i mogućnost nadgradnje sistema za upotrebu prilikom drugih prirodnih i vještački izazvanih katastrofa.

U cilju unapređenja obuke ljudstva i jedinica, za zadatke koji proističu iz treće misije Vojske, starješine su upućivane na brojne kurseve civilno-vojne saradnje i civilno-vojnog planiranja i podrške. U jedinicama Vojske redovno se održavaju pokazne vježbe iz oblasti podrške civilnim institucijama. Posebno treba istaći vježbe: Vazduhoplovstva Vojske pod nazivom "Pružanje pomoći stanovništvu u slučaju nepogoda uzrokovanih poplavama" na vojnom aerodromu Golubovci; Mornarice Vojske "Gašenje požara i borba protiv zagađenja mora" u akvatoriji Kotora; te Čete specijalnih snaga iz sastava Brigade kopnene vojske sa Specijalnom antiterorističkom jedinicom (SAJ) Ministarstva

unutrašnjih poslova. Pored toga, obuka u praktičnim postupcima podrške civilnim institucijama realizovana je učešćem štabnih oficira, podoficira i medicinskog tima na međunarodnoj vježbi "Immediate Response 14" u Sloveniji i Hrvatskoj.

Najznačajnija aktivnost obuke u protekloj godini u vezi sa podrškom civilnim institucijama, bilo je održavanje vježbe "SEESIM 14" („South Eastern Europe Simulation Exercise“) u Kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu. Vježba u Danilovgradu bila je dio regionalne vježbe.

Predstavnici Vojske učestvovali su na radionicama u vezi izrade nacionalnog akcionog plana za odbranu od hemijskog, biološkog, radiološkog i nuklearnog oružja, koje su organizovale institucije UN-a i Evropske Unije. Takođe, organizovani su sastanci sa predstavnicima Instituta za javno zdravlje Crne Gore u vezi praćenja i koordinacije aktivnosti u slučaju pojave ebole i povremena kontrola snaga i sredstava za angažovanje u slučaju pogoršanja epidemiološke situacije i pojave ebole u Crnoj Gori. Vojska je delegirala i predstavnika, koji ispred Ministarstva odbrane učestvuje na radnim sastancima i godišnjim konferencijama u "Odboru za smanjenje rizika od katastrofa", tijelu koje je na osnovu smjernica UN-a, formirala Vlada Crne Gore.

1.4.4. Aktivnosti Vojske iz oblasti civilno-vojne saradnje

U toku 2014. godine Vojska Crne Gore je podržala veliki broj aktivnosti čiji su nosioci bile civilne institucije. Između ostalih Vojska Crne Gore je podržala:

- Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju, povodom početka rada udruženja u novim prostorijama;
- Forum "To Be Secure" u Budvi;
- XII geo-ekološkom kamp "Crkvičko Polje 2014" u Plužinama;
- Regionalni kamp "REACT 2014" u opštini Andrijevica;
- Pošumljavanju rejonu Župe u opštini Nikšić;
- Tehničke zborove "Veliki saobraćajni čas" u Herceg Novom, Podgorici, Nikšiću i Mojkovcu;
- Manifestaciju "Julske vatre mladih" u Danilovgradu;
- Zasijedanje Evropskog komiteta Svjetske federacije veterana na Cetinju;
- 42. državno takmičenje Crvenog krsta Crne Gore, u Sutormu;
- Prvenstvo Crne Gore u krosu na Čemovskom polju, kod Podgorice;
- 21. podgorički maraton;
- Lovčenski planinarski maraton;
- 56. međunarodnu atletsku trku "19. decembar - Trofej Podgorice 2014";
- Takmičenje iz prve pomoći u organizaciji Opštine Nikšić, u Kasarni "13. jul" u Nikšiću;
- Takmičenje u lovnom streljaštvu Lovačkog saveza Crne Gore, u opštini Danilovgrad;
- Seminar sudija Srednje fudbalske regije u Danilovgradu;
- Takmičenje u orijentiringu na Ivanovim koritima, u organizaciji Planinarskog kluba "Kapetan Angel";
- Planinarsku manifestaciju "Pohod na Vojnik";
- Uređenje i markiranje planinarske staze od strane Planinarskog saveza Crne Gore;
- Kulturno-umjetničku manifestaciju folklornog ansambla iz Danilovgrada;
- Međunarodni džudo turnir "Trofej Nikšića 2014";
- Prvenstvo Crne Gore u višeboju u organizaciji Atletskog saveza Crne Gore;
- "Svjetski dan atletike" u organizaciji Atletskog saveza Crne Gore;
- Sajam prirode i sportova u prirodi u okviru projekta "Putokaz", u Podgorici, i druge.

Vojska je pružila značajnu podršku Savezu izviđača Crne Gore u organizaciji "Pete međunarodne smotre izviđača".

Ljudstvo i inženjerske mašine Inženjerske čete iz sastava Brigade kopnene vojske, bili su angažovani na: izgradnji puteva u opštini Podgorica (selo Duga - selo Rijeka Piperska); lokalnog puta u selu Komani; uređenju platoa ispred spomenika u selu Stijena Piperska i proširenju puta od sela Krusi do sela Progonovići. Čišćenje sniježnih nanosa realizovano je na putnim pravcima u opštini Nikšić. Nasipanje lokalnih puteva vršeno je u opštini Pljevlja. Miniranje stijenske mase vršeno je u opštini Danilovgrad. U cilju otklanjanja posljedica poplava, realizovan je transport i postavljanje montažnog mosta u opštini Mojkovac.

Detalji sa izgradnje puta selo Duga - selo Rijeka Piperska

Posade i plovila Mornarice Vojske angažovani su na brojnim aktivnostima u sklopu podrške civilnim institucijama, i to:

- Pučinski remorker PR-41 "Orada" je korišćen i za potrebe Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju u akvatorijumu Bokokotorskog zaliva.
- Motorni gliser "Polycat" angažovan je za potrebe protokola Vlade Crne Gore; za podršku manifestacijama "Bokeljska noć", "Fašinada" i "Fašinada kup"; kao i za potrebe Luke Kotor, Lučke kapetanije iz Kotora, Turističke organizacije Kotor i Tivatske parohije Mitropolije crnogorsko-primorske.
- Čamac "Valiant" korišćen u sklopu akcije izviđačkog odreda "24. novembar" iz Bara za aktivnost "Ekološki desant na Bigovcu 2014".
- Motorne jedrilice „Bojana“ i „Milena“ učestvovali su na regati "Trofej Herceg Novog"; regati u rejonu Bokokotorskog zaliva u organizaciji jedriličarskog kluba "Lahor" iz Kotora; regati "Arsenal Cup" u akvatoriji Bokokotorskog zaliva; regati "Fašinada kup" u Tivtu; regati povodom obilježavanja 81. godišnjice Školskog broda "Jadran"; regati "YCPM" u rejonu Tivatskog zaliva; regati "Porto Montenegro" u Tivtu; kao i na regati "Lamar" na ruti Tivat - uvala Bigova.

Najznačajnije aktivnosti u inostranstvu bile su učešće pripadnika Mornarice Vojske na regatama u Italiji: regati "Terra da mare" u Bariju i regati "Trofej Pomorske akademije i grada Livorna" u Livornu.

Pored angažovanja posada i plovila, pripadnici Mornarice su: pružili pomoć civilnom brodu koji je primio veliku količinu vode, na molu Muo u opštini Kotor; učestvovali u uređenju parka "Šumice"; pružili podršku obilježavanju 110 godina prve radio stanice u Baru; pružili podršku obilježavanju godišnjice pogibije narodnih heroja Milana Spasića i Sergeja Mašere; učestvovali na proslavi obilježavanja 70 godina oslobođenja Tivta.

Vazduhoplovstvo Vojske angažovalo je helikoptere prilikom snimanja trase budućeg autoputa Smokovac-Uvač-Mateševo i snimanje primorja za potrebe Ministarstva održivog razvoja i turizma. Pružena je podrška vazduhoplovnim manifestacijama u organizaciji Vazduhoplovnog saveza Crne Gore i Aero kluba "Naša krila" iz Podgorice. Pružena je podrška prilikom pretraživanja rejona planine Sinjajevine u potrazi za nestalom osobom. Pored upotrebe vazduhoplova, Vazduhoplovstvo Vojske pružilo je pomoć Alternativnoj teatarskoj aktivnoj kompaniji (ATAK) u izvođenju predstave "Slijepi" na vojnom aerodromu Golubovci i pomoć Vazduhoplovnom savezu Crne Gore za potrebe organizacije aeromitinga na sportskom aerodromu Ćemovsko polje.

Pripadnici Počasne garde učestvovali su: u obilježavanju stogodišnjice početka I svjetskog rata i Nacionalnog dana Francuske; na ceremoniji predaje akreditivnog pisma od strane ambasadora Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Brazila, Republike Jermenije, Republike Kazahstan, Republike Kine, Republike Kube, Savezne Republike Njemačke, Novog Zelanda, Republike Portugal i Republike Tunis na Cetinju; dočeku i ispraćaju diplomata; pomoći pri organizaciji svečanih akademija; prijemima i proslavama povodom nacionalnih praznika Republike Austrije, Republike Grčke, Republike Italije i Sjedinjenih Američkih Država.

Sa ceremonije u Parizu

Pripadnici Čete vojne policije, u cilju podrške civilnim institucijama, angažovani su za pomoć Kabinetu Predsjednika Crne Gore i Ustavnom sudu Crne Gore.

Logistička baza je u nekoliko navrata pružala pomoć Ministarstvu rada i socijalnog staranja u premještanju kontejnera iz Kasarne "Masline" u naselje Konik za potrebe smještaja raseljenih lica. Takođe, vršene su pripremne radnje u Kasarni "Masline" radi dočeka filmske ekipe i pomoći u snimanju televizijske serije u francusko-engleskoj koprodukciji, pod radnim nazivom "The Last Pathers".

Vojska je bila uspješan domaćin brojnim grupama profesora i studenata fakulteta, nastavnika, učitelja i učenika osnovnih i srednjih škola, kao i vaspitača i djece iz predškolskih ustanova.

Vojska je ostvarila značajnu saradnju sa lokalnim televizijskim stanicama koje su bile zainteresovane za objavljivanje reportaža i priloga o Vojsci, kao i sa režiserima u pripremi muzičkih i promotivnih spotova. Takođe, u saradnji sa referentnim ustanovama, pripadnici Vojske su učestvovali u akcijama dobrovoljnog davanja krvi u više gradova Crne Gore.

Vojska je u protekloj godini veliku pažnju posvetila implementaciji Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija, koja se odnosi na rodnu ravnopravnost. U svrhu što kvalitetnije implementacije navedene rezolucije, predstavnici Vojske su upućivani na regionalne sastanke instruktora i radnih grupa zaduženih za obuku iz oblasti rodne ravnopravnosti država zapadnog Balkana. Održano je nekoliko predavanja na temu "Rodna ravnopravnost i implementacija Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti UN" u jedinicama Vojske.

2. LOGISTIČKA PODRŠKA

Težište angažovanja logističkih kapaciteta bilo je usmjereno na opremanje pojedinaca i jedinica za učešće u međunarodnim misijama i operacijama, podršci jedinicama u obuci i na vježbama, servisiranju obaveza prema partnerskim zemljama i u podršci jedinica angažovanih na zadacima pružanja pomoći civilnim institucijama.

2.1. Organizacija i funkcionisanje logistike i podrška jedinicama u izvršavanju zadataka

Logistička podrška u Vojski Crne Gore je fleksibilnog karaktera sa strukturom prilagođenom potrebama komandi i jedinica. Odobrena finansijska sredstva su trošena racionalno za namjenske zadatke.

Pravovremeno je planirana popuna jedinica sa potrebnim materijalima, energentima i drugim sredstvima i opremom od značaja za unapređenje operativnih sposobnosti komandi i jedinica. Težište je izraženo na ugovaranju, prijemu i raspodjeli: opreme za deklarisanе sastave, pogonskog goriva, potrošnog materijala, rezervnih dijelova za održavanje sredstava i drugog.

Osnovno održavanje naoružanja i vojne opreme, sa kojima raspolaže Vojska, vršila je Logistička baza osloncem na sopstvene kapacitete. Najveći dio zahvata na vojnoj tehnici vršen je kroz servisiranje, osnovno održavanje i tehničke preglede. Održavanje raspoložive tehnike bilo je uslovljeno obezbjeđenjem potrebnog asortimana rezervnih dijelova, što je obezbjeđivano putem ugovora sa dobavljačima iz Crne Gore.

U okviru djelatnosti opšte logistike težište je bilo usmjereno na organizaciju ishrane pripadnika Vojske i pripadnika partnerskih država tokom njihovog boravka u Crnoj Gori. Pripremljeno je, distribuirano i podijeljeno 312.450 obroka hrane.

Transportna podrška je obuhvatala organizaciju saobraćaja i transporta u jedinicama, sa izradom planova upotrebe i kontrole stanja, realizacijom dnevnog snabdijevanja korisnika u svim vojnim objektima. Pored toga, organizovana su i realizovana prevoženja jedinica uključujući i prevoženja pripadnika Vojske angažovanih u međunarodnim misijama, operacijama i na vježbama, do destinacija gdje su realizovane aktivnosti.

Angažovanjem transportnih kapaciteta na teritoriji Crne Gore pređeno je 495.079 kilometara, prevezeno je 25.733 lica, transportovano je 6.740 tona čvrstog tereta i 426.200 litara tečnosti. Ukupno je utrošeno 9.762 litara motornog benzina i 63.067 litara dizel goriva. Posebne mjere bezbjednosti su preduzimane prilikom prevoženja ljudstva, naoružanja i municije do lokacija na kojima je vršeno njihovo angažovanje ili korišćenje.

Održavanje objekata u vojnim kompleksima vršeno je sa težištem na neophodnim opravkama magacina u kojima se čuva vojna oprema, naoružanje i municija. Međutim, i pored učinjenih napora u tom pravcu i dalje su uslovi za smještaj ljudstva, naoružanja i vojne opreme vrlo nepovoljni. Postojeća infrastruktura u vojnim kompleksima je stara, te je time i njeno održavanje složeno i često finansijski neopravdano.

2.2. Logistička podrška jedinica u izvršavanju međunarodnih misija i operacija

Efikasan i vremenski tačan pokret snaga, uključujući razmještanje, preduslov je za uspješnu realizaciju vojnih operacija. Takav pristup podrazumijeva učešće civilnih i vojnih resursa države i njenih partnera u logističkoj podršci vojnih snaga.

Ministarstvo odbrane i Vojska su, tokom 2014. godine, preduzimali niz aktivnosti u cilju stvaranja potrebnih materijalno-finansijskih uslova za učešće pripadnika Vojske u međunarodnim misijama i operacijama. Potrebna logistička podrška u izvršavanju ovih zadataka obezbjeđivana je ugovorima sa partnerima u Crnoj Gori i u inostranstvu. To se posebno odnosi na prevoženje crnogorskih kontingenata do baza i brodova na kojima su bili razmješteni i izvršavali dodijeljene misije i zadatke. Takođe, to se odnosi na sklapanje ugovora sa partnerima u cilju stvaranja uslova za funkcionisanje na lokacijama (smještaj, ishrana, uslovi za očuvanje zdravlja i higijene, održavanje sredstava i drugo).

Prilikom tranzita kroz Crnu Goru u više slučajeva je organizovan smještaj i ishrana pripadnika snaga KFOR-a, u skladu sa Sporazumom o tranzitnim aranžmanima snaga NATO-a preko teritorije Crne Gore.

2.3. Logistička podrška jedinica u izvršavanju treće misije Vojske

Angažovanje logističkih kapaciteta bilo je usmjereno u dva pravca: na podršku jedinicama Vojske i pružanje pomoći državnim institucijama. Težište aktivnosti u podršci jedinicama Vojske bilo je usmjereno na: obezbjeđenje ishrane; obezbjeđenje zaštitne opreme; opravku vojne tehnike; popunu jedinica nedostajućom opremom i sredstvima; obezbjeđenje goriva; te preventivno-medicinsku zaštitu.

Stečena iskustva ukazuju na potrebu pravovremenog predviđanja posljedica prirodnih i vjestački izazvanih neprilika i događaja, te pravovremeno obezbjeđenje resursa za podršku građanima i institucijama.

2.4. Uništavanje viška municije i naoružanja i rješavanje suvišnih pokretnih sredstava

Crna Gora je u potpunosti posvećena sprovođenju programa uništenja viška municije i naoružanja, prepoznajući ovaj izazov kao ključni problem za bezbjednost njenih građana. I pored učinjenih napora i dalje su značajne količine viškova municije i druge opreme koja opterećuje jedinice. U 2014. godini, nastavljeno je sa rješavanjem statusa viškova, a najznačajnije aktivnosti odnosile su se na neutralizaciju i uništavanje viškova ubojnih sredstava i prodaju rashodovanih motornih vozila.

U Crnoj Gori u vojnim skladištima još se nalazi višak od 2.867,5 tona municije i minsko-eksplozivnih sredstava.

Tokom 2014. godine prodato je 7,79 tona ubojnih sredstava i 468 komada naoružanja. Od strane kupaca preuzeto je 537,64 tona municije i 45.303 komada naoružanja i drugih borbenih sredstava. Većina preuzetih sredstava je prodana prethodnih godina.

Neutralisana i delaborisana ubojna sredstva	Planirano (t)	Uništeno u 2014. godini (t)	Ukupno do sada uništeno (t)
Po programu MONDEM	1.853,89	104,86	1.494,41
Po Tehničkom sporazumu sa SAD (završeno 2013. godine)	1.812,70		1.211,15
Po Pilot projektu	17,13	17,13	17,13
U sopstvenoj organizaciji Ministarstva odbrane	732,85	128,37	395,55
Ukupno	4.416,57	250,36	3118,24

Pregled neutralisanih i delaborisanih ubojnih sredstava u 2014. godini

Posebnu prepreku za brži i efikasniji način rješavanja ovog bezbjednosnog problema u Crnoj Gori predstavlja nepostojanje poligona za uništavanje viška municije ili municije sa nestabilnim svojstvima.

Posebno važan napredak učinjen je na unapređenju smještajnih kapaciteta za ubojna sredstva adaptacijom objekata u Skladištu "Brezovik" kod Nikšića. Prostor je adaptiran u saradnji sa Ministarstvom odbrane Savezne Republike Njemačke i pruža mogućnost skladištenja oko 240 tona ubojnih sredstava.

Rekonstrukcija objekata u Skladištu "Brezovik"

3. ZAŠTITA SNAGA I SREDSTAVA

U toku 2014. godine, u Vojsci su planski i organizovano preduzimane mjere i aktivnosti koje su imale za cilj smanjenje pojava koje ugrožavaju pripadnike Vojske, vojne objekte i vojnu opremu. Posebna pažnja posvećena je preduzimanju mjera zaštite pripadnika Vojske u misijama i operacijama u inostranstvu. Težište zaštite snaga i sredstava bilo je na definisanju i implementaciji propisanih mjera bezbjednosti u jedinicama Vojske.

3.1. Planiranje i organizacija mjera bezbjednosti

Kvalitetnim planiranjem, organizacijom i primjenom mjera bezbjednosti, dosljednom realizacijom kontrola na svim nivoima, angažovanjem pripadnika Vojne policije i drugim preventivnim mjerama, stanje bezbjednosti u Vojsci tokom 2014. godine je dodatno unaprijeđeno.

U 2014. godini, Četa vojne policije je izvršila 22.552 protiv-terorističkih pregleda objekata i dokumenta. Angažovano je 119 patrola sa zadatkom kontrole vojnog reda i discipline.

U cilju unapređenja saobraćajne discipline među pripadnicima Vojske, znatno je intenzivirana kontrola vojnog putnog saobraćaja. U izvještajnom periodu angažovane su 162 saobraćajne patrole. Protiv prekršioaca saobraćajnih propisa podnijeto je 45 saobraćajnih prijava. Broj saobraćajnih prijava je manji za 79% u odnosu na 2013. godinu, što potvrđuje da su preventivne mjere bile djelotvorne.

Stručno-specijalističke sposobnosti pripadnika Vojske za primjenu mjera bezbjednosti su unaprijeđene realizacijom stručno-specijalističkih programa obuke u zemlji i inostranstvu, kao i kroz saradnju sa Upravom policije i Policijskom akademijom u Danilovgradu.

3.2. Organizacija obezbjeđenja lica i objekata

Primjenom mjera fizičkog, tehničkog i kombinovanog obezbjeđenja uspješno su obezbjeđivana štićena lica, objekti i dokumenta od posebnog značaja za Vojsku. U izvještajnom periodu za obezbjeđenje VIP i stranih vojnih delegacija angažovano je 146 patrola, što je za 12% više u odnosu na prethodnu godinu. Svi zadaci obezbjeđenja lica i objekata protekli su bez vanrednih događaja.

Na osnovu procjena ugroženosti vojnih objekata i procjenom raspoloživog kadra, donošene su odluke o obimu i modelima obezbjeđenja objekata Vojske. Namjenske jedinice za obezbjeđenje perspektivnih vojnih objekata opravdale su svoje postojanje i kao takve uvrštene su u novu organizacijsko-formacijsku strukturu Vojske. Namjenske jedinice za obezbjeđenje pokazale su se kao najracionalniji model obezbjeđenja objekata.

Ministarstvo odbrane, opredijelilo je 23 vojna objekta za rad Vojske. Važno je napomenuti da se na obezbjeđenju neperspektivnih vojnih objekata i dnevno angažuje značajan broj pripadnika Vojske ili se odvajaju značajna sredstva za plaćanje civilnih firmi za obezbjeđenje ili građana koji poslove obezbjeđenja vrše ugovorom o djelu. Ukupni troškovi za obezbjeđenje ovih objekata godišnje iznose oko 220.000 €. Osim finansijskih troškova, ljudstvu angažovanom na obezbjeđenju ovih objekata onemogućeno je da razvija sposobnosti i izvršava prioritetne namjenske zadatke.

Unapređenje sistema obezbjeđenja vojnih objekata uslovljeno je:

- Raspoloživim finansijskim sredstvima opredijeljenim za ovu namjenu,
- Dinamikom modernizacije skladišta i rješavanja viškova vojne opreme,
- Efikasnijim korišćenjem skladišnih kapaciteta,
- Dinamikom uvođenja sistema tehničke zaštite u sistema obezbjeđenja vojnih objekata.

4. OBUKA, OBRAZOVANJE I USAVRŠAVANJE KADRA

Cilj obuke, obrazovanja i usavršavanja kadra jeste kontinuirano razvijanje sposobnosti pripadnika Vojske i održavanje dostignutog nivoa operativnih sposobnosti jedinica Vojske za realizaciju dodijeljenih misija i zadataka. U procesu obuke, obrazovanja i usavršavanja kadra uvaženi su trendovi razvoja vojnih sposobnosti, razvoj vojne opreme, potrebe za bezbjednosnim integracijama, posebno na regionalnom nivou, te finansijski okviri za ovu oblast.

4.1. Obuka pripadnika Vojske

Težište obuke u Vojsci u 2014. godini, bilo je na:

- Obuci snaga koje se upućuju u misije i operacije u inostranstvu;
- Osposobljavanju snaga deklariranih za ocjenjivanje po programu OCC;
- Osposobljavanju komandnog kadra za rad po NATO procedurama;
- Obuci za pružanje pomoći stanovništvu u slučaju prirodno i vještački izazvanih katastrofa;
- Obuci vojnika koji su primljeni u službu u Vojsci u toku godine;
- Obuci ljudstva koje se upućuje na vježbe u inostranstvu;
- Unapređenju nivoa poznavanja stranih jezika.

Obuka, u izvještajnom periodu, planirana je i realizovana na osnovu Uputstva za upravljanje obukom, Instrukcije za obuku u 2014. godini, Smjernica za obuku i Plana obuke u 2014. godini.

Obuka, u zemlji i u inostranstvu, u velikoj mjeri je realizovana u saradnji sa partnerskim zemljama i članicama NATO, čime je značajno unaprijeđen nivo osposobljenosti pojedinaca i time i jedinica Vojske. Radi podizanja kvaliteta obuke izrađeni su priručnici za obuku pojedinaca i jedinica po NATO standardima.

Detalji sa obuke pripadnika Vojske

Vatrena obuka imala je značajan udio u ukupnom broju realizovanih sadržaja obučavanja. Dio vatrene obuke je realizovan kroz gađanja na takmičenjima u streljaštvu.

Fizička obuka predstavlja veoma važan sadržaj obučavanja i bitno doprinosi razvoju ukupnih sposobnosti pripadnika Vojske za izvršavanje namjenskih zadataka. Fizičkoj obuci i sportu u Vojski daje se poseban značaj. Stvoreni su uslovi da se u Vojski primjenjuju međunarodni standardi, usmjereni prema svim kategorijama kadra, u skladu sa specifičnim potrebama Vojske. Permanentno se vrši stručno usavršavanje kadra koji je odgovoran za planiranje, organizaciju i izvođenje fizičke obuke i sportskih takmičenja. Programi fizičke obuke i norme za ocjenjivanje fizičkih sposobnosti redovno se usklađuju sa programima i normama u partnerskim zemljama.

Učešćem pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima i manifestacijama u zemlji i inostranstvu unaprijeđena je sportska saradnja i stvoreni su uslovi za mjerenje dostignutih sportskih sposobnosti. Postignuti su izuzetno dobri rezultati u atletici, futsalu, streljaštvu i orijentingu.

Na nivou Vojske realizovana su interna takmičenja u atletici, futsalu, krosu, streljaštvu i orijentingu. Pregled učešća pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima predstavljen je u prilogu broj 2 ovog izvještaja.

4.2. Obrazovanje i usavršavanje kadra

Ministarstvo odbrane je nosilac izbora i upućivanja kadeta na školovanje, te izbora i upućivanja oficira, podoficira, vojnika i civilnih lica na razne oblike stručnog usavršavanja i obrazovanja. Većina programa iz ove oblasti realizovana je u okviru planova bilateralne odbrambene saradnje sa partnerskim državama. Pregled lica upućenih na obrazovanje u inostranstvu predstavljen je u prilogu broj 3 ovog Izveštaja.

4.3. Izučavanje stranih jezika

Tokom 2014. godine, nastavljeno je osposobljavanje pripadnika Vojske za poznavanje stranih jezika i dostizanje potrebnih standarda, prvenstveno engleskog jezika. Prilikom upućivanja pripadnika Vojske na kurseve stranih jezika u zemlji i inostranstvu, težište je dato na:

- Deklarisane jedinice za ocjenjivanje po programu OCC,
- Pripadnike Vojske koji se upućuju u misije i operacije u inostranstvu,
- Osoblje koje se upućuje u inostranstvo na štabne i vojno-diplomatske dužnosti.

Pored engleskog jezika u Vojsci se izučavao njemački, italijanski i francuski jezik.

U toku 2014. godine, u okviru izučavanju stranih jezika u Vojsci, pored angažovanja referentnih institucija iz zemlje i angažovanja sopstvenih snaga i kapaciteta, nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju programa PELT (*Programme for English Language Training*) u saradnji sa vojnim atašéom Velike Britanije i Britanskim savjetom u Podgorici. Osim realizacije niza kurseva, u izvještajnom periodu je vršeno opremanje učionica za učenje stranih jezika, vršeno je opremanje biblioteke sa literaturom, te je vršena nastavno-metodička obuka referenata engleskog jezika iz Vojske.

U toku 2014. godine, u dva navrata, u saradnji sa Test timom Bosne i Hercegovine, realizovano je testiranje zaposlenih u Ministarstvu odbrane i pripadnika Vojske, u cilju verifikacije nivoa poznavanja engleskog jezika. Sertifikate po NATO standardu 6001, steklo je 36 lica (24 oficira, šest podoficira, pet vojnika i jedno civilno lice), što je napredak u odnosu na prethodnu godinu kada je sertifikate steklo 28 lica (22 oficira, tri podoficira, dva vojnika i jedno civilno lice).

Kursevi u zemlji i inostranstvu			Kategorija polaznika kursa				
Naziv kursa		Broj kurseva	Oficir	Podoficir	Vojnik	Civilno lice	Ukupno
Engleski jezik	Kursevi u zemlji	23	64	154	98	9	325
	Kursevi u inostranstvu	7	7	5			12
	Ukupno za engleski jezik	30	71	159	98	9	337
Drugi jezici	Kursevi njemačkog jezika u zemlji	1	1		4		5
	Kursevi italijanskog jezika u zemlji	1	5	4	1	1	11
	Kursevi francuskog jezika u zemlji	1	5	1	1	1	8
Ukupno za druge jezike		3	11	5	6	2	24
Ukupno		33	82	164	104	11	361

Pregled kurseva realizovanih u zemlji i inostranstvu i broj obučanih lica po kategorijama

4.4. Učešće pripadnika Vojske na vojnim vježbama u zemlji i inostranstvu

U cilju prikaza i unapređenja operativnih sposobnosti jedinica, primjene usvojenih NATO procedura i standarda, kao i unapređenja osposobljenosti komandnog kadra u procesu donošenja vojnih odluka, pripadnici Vojske su tokom 2014. godine, učestvovali na 23 međunarodne vježbe (u Saveznoj Republici Njemačkoj, Kraljevini Švedskoj, Češkoj Republici, Sjedinjenim Američkim Državama, Republici Turskoj, Republici Sloveniji, Republici Italiji, Republici Hrvatskoj, Grčkoj Republici, kao i u Crnoj Gori). U pitanju su međunarodne vježbe zemalja članica NATO i Partnerstva za mir, u kojima je Vojska uzela učešće sa štabnim osobljem i jedinicama ranga odjeljenja. Pored usklađivanja procedura i standarda u postupanju i opremanju, na vježbama je razvijano povjerenje i saradnja, što ima posebnu važnost.

Detalji sa vježbi pripadnika Vojske

4.4.1. Realizacija vojnih vježbi u zemlji

U Crnoj Gori su realizovane sljedeće vježbe: „ADRIAN POOL 14“, „DOLPHIN 14“ i „ODLUČAN KORAK 04“.

Vježba „ADRIAN POOL 14“

Mornarica Vojske i Mornarica Republike Slovenije, u akvatoriji Tivatskog zaliva realizovale su pomorsku vježbu pod nazivom „ADRIAN POOL 14“. Cilj vježbe bio je da se prikažu kapaciteti, sposobnosti i dostignuti nivo saradnje mornarica i relevantnih institucijau borbi protiv zagađenja mora. Mornarica Republike Slovenije je učestvovala sa brodom „VNL-11 Triglav“. Pripadnicima Mornarice Vojske i Mornarice Republike Slovenije, podršku su pružili pripadnici Vazduhoplovstva Vojske, kao i predstavnici civilnih institucija Crne Gore i Republike Slovenije odgovornih za bezbjednost plovidbe i očuvanje čistoće mora.

Vježba „ADRIAN POOL 14“ bila je dobra prilika da se osim unapređenja međusobne saradnje, pripadnici mornarica obuče u planiranju i izvođenju višenacionalnih pomorskih operacija i primjeni standardnih procedura koje se u tim situacijama koriste.

Detalj sa vježbe „ADRIAN POOL 14“

Zajedničkom vježbom sa Mornaricom Republike Slovenije, pripadnici Mornarice Vojske imali su priliku da u praksi provjere prethodno stečena teorijska znanja pod mentorstvom NATO snaga i time potvrde nivo sposobnosti za kolektivnu odbranu i zaštitu na moru.

Vježba “DOLPHIN 14”

Vježba “DOLPHIN 14”, bila je „Obuka u otkrivanju i uklanjanju podvodnih eksplozivnih naprava zaostalih iz prethodnih ratova primjenom tehničkih sredstava (*Underwater Explosive Remnants of War Technical Survey and Clearance, Training/Technical Assistance*)“. Izvedena je od 28. avgusta do 23. septembra 2014. godine, u rejonu Bokokotorskog zaliva. Vježba je dio regionalne saradnje u obuci protivminskih ronioca, koja je započeta vježbom „DOLPHIN 12“ održanom u Crnoj Gori 2012. godine, a nastavljena kroz vježbu „DOLPHIN 13“ u Hrvatskoj 2013. godine. Pokrovitelj vježbi je Ministarstvo vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država, a vježbe organizuju Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država. Učesnici vježbe su ratne mornarice zemalja regiona i druge ratne mornarice koje iskazuju interesovanje za vježbu.

Cilj vježbe “DOLPHIN 14” bio je obuka protivminskih ronioca, osoblja koje rukuje ronilicama i sonarima, osoblja koje se bavi kartiranjem i rukuje bazama podataka eventualno pronađenih neeksplozivnih minsko-eksplozivnih sredstava, a sve radi kreiranja baze podataka koja će kasnije koristiti za njihovo sigurno uklanjanje. Na vježbi “DOLPHIN 14”, pored ronilaca Mornarice Vojske učestvovali su pripadnici Oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država, Republike Slovenije, Republike Italije i Republike Makedonije.

Humanitarni karakter ove vježbe ogleda se kroz traženje i kartiranje potencijalnih opasnosti za plovidbu i sidrenje, koje predstavljaju neeksplozivna minsko-eksplozivna sredstva u teritorijalnim vodama zemalja koje izlaze na Jadransko more.

Nakon završene aktivnosti, Oružane snage Sjedinjenih Američkih Država su Mornarici Vojske donirale značajnu ronilačku i školsku opremu koja će omogućiti dalje unapređenje sposobnosti Vojske za realizaciju zadataka obuke i uvježbavanja operacija pretraživanja i razminiranja.

Vježba “ODLUČAN KORAK 04”

U cilju prikaza i ocjenjivanja dostignutih operativnih sposobnosti jedinice deklarisanе po OCC konceptu, u periodu od 15. do 18. septembra 2014. godine, realizovana je vježba “Odlučan korak 04”. Na vježbi je osim ocjenjivane jedinice (1. pješadijska četa iz sastava Pješadijskog bataljona Brigade kopnene vojske), učestvovalo niz drugih jedinica Vojske u cilju organizacione, borbene i logističke podrške vježbe. Na vježbi je učestvovalo oko 300 pripadnika Vojske, pa je to bila najobimnija vojna vježba u Crnoj Gori u 2014. godini.

Detalji sa vježbe “ODLUČAN KORAK 04”

Ocjenjivanje deklarisanе jedinice vršio je međunarodni ocjenjivački tim pod mentorstvom NATO komandi. U sastavu ocjenjivačkog tima osim pripadnika Vojske bilo je angažovano i pet ocjenjivača iz partnerskih zemalja (Republike Austrije i Republike Gruzije). Ocjenjivanje su

nadgledala četiri monitora iz NATO komandi iz Napulja i Izmira, dok je jedan predstavnik NATO komande iz Brisela bio prisutan kao posmatrač.

Na vježbi je kontrolisana 1. pješadijska četa iz sastava Pješadijskog bataljona Brigade kopnene vojske i ocijenjena kao "borbeno spremna". Osim ocjenjivanja deklarisanе jedinice, vježba je pružila mogućnost da se sagleda sadejstvo pješadijskih snaga, vazduhoplovnih snaga, snaga logistike i snaga veze. Takođe, vršeno je i osposobljavanje komande bataljona i komande brigade u pripremi vježbe, procesu donošenja vojnih odluka i izradi dokumenata u skladu sa NATO standardima.

4.4.2. Učešće na vojnim vježbama u inostranstvu

Na 21 multinacionalnoj vježbi zemalja članica NATO saveza i Partnerstva za mir koje su realizovane na poligonima za obuku Savezne Republike Njemačke, Kraljevine Švedske, Češke Republike, Sjedinjenih Američkih Država, Republike Turske, Republike Slovenije, Republike Italije, Republike Hrvatske i Grčke Republike, pripadnici Vojske angažovani su na štabnim dužnostima, u sastavu borbenih timova i jedinicama ranga odjeljenja. Iskustva stečena na ovim vježbama implementirana su u procese obuke i izvršavanje namjenskih zadataka u Crnoj Gori.

U prilogu broj 4 ovog izvještaja predstavljen je pregled realizovanih vježbi u inostranstvu na kojima su učestvovali pripadnici Vojske.

Mornarica Vojske je nastavila sa aktivnim učešćem u aktivnostima unutar ADRIION inicijative. Na vježbi "ADRIION CAX 2014" u Tarantu u Republici Italiji, u periodu od 4. do 10. maja, Mornarica Vojske je uzela učešće sa tri oficira, a na vježbi "ADRIION LIVEX 2014" u Splitu u Republici Hrvatskoj, u periodu od 9. do 13. juna, Mornarica Vojske je učestvovala sa dva oficira.

Detalji sa međunarodne vježbe

U okviru odbrambene saradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama u akvatoriji Boke Kotorske tokom septembra 2014. godine, izvedena je vježba protivmorskog pretraživanja i podvodnog razminiranja. Osim pripadnika mornarica Sjedinjenih Američkih Država i Crne Gore, u vježbi su učestvovali i predstavnici oružanih snaga Republike Albanije, Kraljevine Holandije, Republike Italije, Grčke Republike, Republike Makedonije i Republike Slovenije.

U okviru Američko-jadranske povelje (A-5) Vojska je učestvovala na vježbi "IMMEDIATE RESPONSE 14" sa sedam predstavnika (četiri štabna oficira i tročlani medicinski tim). Vježba je održana u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji u periodu od 16. do 30. avgusta 2014. godine.

Pripadnici Vojske su u 2014. godini učestvovali i na združenoj vježbi specijalnih snaga zemalja Balkana "CJSF LIVEX EAGLE B-9" u Republici Turskoj. Ova vježba je realizovana pod okriljem *Balkan CHODs* foruma. Učešćem na vježbi pripadnici Vojske su bili u prilici da unapređuju svoje sposobnosti za realizaciju zadataka proklamovanih trećom misijom Vojske (podrška civilnim institucijama u uslovima prirodnih ili vještački izazvanih nesreća).

5. IMPLEMENTACIJA NATO PROGRAMA

Program saradnje NATO i partnerskih zemalja odvija se kroz mnoštvo mehanizama. Učešće država partnera u Partnerstvu za mir ispoljava se kroz njihovu političku, vojno-odbrambenu, normativno-pravnu, ekonomsku, geostrategijsku i društvenu sferu. Prema hronološkom redu nastanka mehanizmi Partnerstva za mir su sljedeći: Radni program partnerstva, Individualni program partnerstva, Proces planiranja i revizije, Koncept operativnih sposobnosti, Individualni akcioni plan partnerstva, Program unapređenja obrazovanja i obuke, Akcioni plan članstva, Povjerilački fond Partnerstvaza mir, Akcioni plan partnerstva protiv terorizma, Individualni akcioni plan partnerstva, Akcioni plan partnerstva za izgradnju institucija odbrane i drugi.

Načelnik Generalštaba dočekuje predsjedavajućeg Vojnog komiteta NATO generala Knuda Bartelsa

U toku 2014. godine Ministarstvo odbrane i Vojska su realizovali veći dio aktivnosti predviđenim mehanizmima. Posebnu važnost, a time i procenat ispunjenja, imaju planirane aktivnosti predviđene Godišnjim nacionalnim programom (ANP) koji je izrađen u okviru Akcionog plana za članstvo (MAP)¹².

5.1. Implementacija partnerskih ciljeva

Crna Gora je nastavila sa implementacijom partnerskih ciljeva u okviru PARP-a. Vojska je bila nosilac 27 partnerskih ciljeva (sedam ciljeva iz opšteg dijela, 13 iz domena upotrebe kopnenih snaga, pet iz domena upotrebe mornarice i dva iz domena upotrebe vazduhoplovstva).

Implementacija IV paketa partnerskih ciljeva, koji je stupio na snagu u toku 2014. godine, odvijala se planski i projektovanom dinamikom. Sagledane su potrebe u obuci i opremanju te identifikovani problemi u realizaciji. Ostvaren je napredak u osposobljavanju snaga deklariranih kroz PARP program.

Nastavljen je proces osposobljavanja vojnog personala za obavljanje štabnih poslova u multinacionalnim komandama i učešće crnogorskih vojnika na brojnim vježbama u Crnoj Gori i na terenima za obuku partnerskih zemalja. U poređenju sa ostvarenim ciljevima u ovoj oblasti, u odnosu na 2013. godinu učinjen je napredak, te se broj osposobljenog personala povećao. Pored toga, značajan napredak učinjen je na polju unapređenja poznavanja engleskog jezika. Osim realizacije kurseva u inostranstvu, gdje je nastavljena saradnja i održan trend iz prethodne godine, nastavljena je realizacija kurseva i u Crnoj Gori angažovanjem stručnih lica iz Vojske Crne Gore, civilnih škola „Double-L“ i „Educo“ i uz podršku Velike Britanije kroz PELT program.

¹² MAP je namijenjen partnerima koji žele da postanu članovi Alijanse i osnovni je program priprema na odgovornosti i obaveze koje se očekuju od članica NATO. MAP je program savjeta, pomoći i praktične podrške, koji se zasniva na čitavom spektru aktivnosti Partnerstva i kroji se prema zasebnim potrebama potencijalnih saveznika.

U oblasti nadzora mora i realizacije partnerskih ciljeva u ovoj oblasti, u toku 2014. godine, vršena je implementacija nekoliko vezanih projekata. U okviru II faze projekta MSA¹³ kroz nadogradnju pokretnog radara sa kompletom MSTT¹⁴ i uvezivanje radara

Predstavnici Vojnog komiteta NATO u Kasarni "Milovan Šaranović" u Danilovgradu

na vojnim objektima "Mavrijan" i "Obostnik" obezbijeđena je pouzdana distribucija podataka o situaciji na moru, od radara do Nacionalnog pomorskog operativnog centra i dalje do NATO komande u Napulju, kroz projekat VTMS¹⁵.

Realizaciju partnerskih ciljeva u oblasti vazduhoplovstva karakteriše opremanje VOC na vojnom aerodromu Golubovci, obuka pilota i osoblja koje će se baviti kontrolom vazdušnog prostora.

U cilju unapređenja sistema nadzora vazdušnog prostora Ministarstvo odbrane je građevinski i komunikaciono opremilo VOC na Vojnom aerodromu Golubovci. Predstavnici NATO Agencije "NCIA" su obišli VOC i nakon sagledavanja stanja, NATO je odobrio razmjenu podataka između Crne Gore, Hrvatske i NATO komande SHAPE u okviru programa "ASDE"¹⁶.

U toku 2014. godine vršena je redovna letačka obuka za pilote Vazduhoplovstva Vojske Crne Gore u skladu sa NATO standardima. Dostignute sposobnosti, piloti su prikazali na međunarodnim vježbama i kroz obuku pilota Oružanih snaga Republike Makedonije u Crnoj Gori. Započet je proces usvajanja EASA¹⁷ standarda, kako bi se izvršila sertifikacija pilotskog kadra za dobijanje civilnih dozvola koje su naophodne da bi helikopteri Vojske Crne Gore mogli da lete u inostranstvu u okviru međunarodnih vježbi i drugih zadataka.

Dalja realizacija partnerskih ciljeva u velikoj mjeri zavisi od mogućnosti realizacije plana opremanja, posebno: opremanje jedinica kopnene komponente sa borbenim oklopnim vozilima i sredstvima za daljinsko uništavanje eksplozivnih naprava; opremanje specijalnim vozilima za prikupljanje podataka o kontaminaciji prostora, opremanje vazduhoplovne komponente radarom za kontrolu vazdušnog prostora i višenamjenskim helikopterima; opremanje pomorske komponente adekvatnim patrolnim brodovima.

Prihvaćeni partnerski ciljevi predstavljaju najbolji mehanizam za dostizanje standarda i razvoj sposobnosti u oblasti odbrane. U proteklom periodu Crne Gore je ispunila veliki broj partnerskih ciljeva, obezbjeđujući tako da ispunjeni ciljevi postanu partnerska sposobnost. Nastavak angažovanja raspoloživih kapaciteta na ispunjenju svih partnerskih ciljeva i dalje će biti jedan od prioriteta sistema odbrane.

¹³ MSA - Maritime Situational Awareness

¹⁴ MSTT- Maritime Small Target Tracking

¹⁵ VTMS - Vessel Traffic Monitoring and Information System

¹⁶ ASDE - Air Situation Data Exchange

¹⁷ EASA - European Aviation Safety Agency

5.2. Implementacija Koncepta operativnih sposobnosti

Koncept operativnih sposobnosti (OCC) je mehanizam Partnerstva za mir koji omogućava državama partnerima i NATO da ocjenjuju efektivnost operativnih sposobnosti deklariranih jedinica. Koncept ima dva osnovna cilja: unapređivanje sposobnosti snaga saveznika i partnera za zajedničko djelovanje u operacijama pod vođstvom NATO i obezbjeđenje povećanja fleksibilnosti i predvidljivosti potencijalnih doprinosa i sposobnosti za zajedničko angažovanje u budućim operacijama. OCC koncept je u osnovi četvorogodišnji proces koji se sastoji od četiri komponente: obuke, obrazovanja, vježbe i ocjenjivanja. OCC koncept je mehanizam priprema Vojske za uspješnu saradnju sa NATO snagama kroz razvoj sposobnosti i interoperabilnosti.

Nakon uspješne realizacije ocjenjivanja deklarirane jedinice (1. pješadijske čete) u septembru 2011. godine od strane ocjenjivačkog tima NATO na nivou NEL-1, od strane Savezničke komande za operacije (ACO) data je preporuka da se nastavi sa daljom implementacijom Koncepta operativnih sposobnosti na nivou NEL-2. Prvo ocjenjivanje na nivou SEL-2, uspješno je realizovano u septembru 2013. godine. Tokom 2014. godine, izvršeno je ocjenjivanje deklarisanog sastava (1. pješadijske čete) na nivou NEL-2, koje je uspješno realizovano u okviru vježbe „*Odlučan korak 04*“ u septembru 2014. godine. Time je zaokružen ciklus ocjenjivanja 1. pješadijske čete. Obaveze ove jedinice Vojske u narednom periodu su: održavanje nivoa operativnih sposobnosti (stečenih tokom prethodnih godina i verifikovanih tokom NEL-2), kao i priprema za ponovno ocjenjivanje tri godine nakon zadnjeg ocjenjivanja.

U narednom periodu će se nastaviti sa planiranom dinamikom obučavanja i pripreme 1. pješadijske čete za ocjenjivanje na nivou NEL-2, koju će ocjenjivački tim NATO ocijeniti u 2017. godini. Krajem 2014. godine, Vojska je putem TOPFAS formata deklarirala za ocjenjivanje po OCC:

- pješadijsku četu (lociranu u Pljevljima) iz sastava Pješadijskog bataljona,
- Tim Vojne policije iz sastava Čete vojne policije,
- Tim za deminiranje (EOD) iz sastava Inženjerske čete Pješadijskog bataljona,
- Tim HBRN iz Voda HBRN Pješadijskog bataljona.

Navedene jedinice Vojske su deklarirane u okviru jednog borbenog sastava “2. ojačane Pješadijske čete“, koji će u oktobru 2015. godine započeti četvorogodišnji ciklus ocjenjivanja.

Vojska je tokom 2014. godine nastavila sa razvojem vlastitih ocjenjivačkih kapaciteta za ocjenjivanje primjenom programa OCC i CREVAL. Realizacijom kurseva u inostranstvu pod rukovodstvom NATO, dostignut je broj od 19 oficira i podoficira koji su osposobljeni za ocjenjivanje po programu OCC na nivou NEL-1. Od tog broja, 15 oficira i podoficira je u NATO školi u Oberamergau, u Saveznoj Republici Njemačkoj, osposobljeno i sertifikovano za ocjenjivanje po programu CREVAL do nivoa NEL-2.

6. MEĐUNARODNA VOJNA SARADNJA

Aktivnosti međunarodne vojne saradnje realizovane su kroz različite sadržaje kao što su: obuke, vježbe, seminari, kursevi, konferencije, posjete i drugi. Težište međunarodne vojne saradnje bilo je na aktivnostima u okviru Individualnog partnerskog programa saradnje (IPCP), aktivnostima multilateralne saradnje u okviru regionalnih projekata i inicijativa (SEDM, BCHOD, A-5, ADRION) i aktivnostima iz okvira bilateralne saradnje.

6.1. Realizacija planova saradnje

Generalštab Vojske je u skladu sa odobrenim budžetskim sredstvima za 2014. godinu pravovremeno definisao prioritete u realizaciji planiranih aktivnosti međunarodne vojne saradnje. Na osnovu toga, u okviru međunarodne vojne saradnje, tokom izveštajnog perioda su realizovane 574 aktivnosti, što je 73% više u odnosu na prethodnu godinu (332 aktivnosti), na kojima je učestvovalo 2328 učesnika, što je 85% više u odnosu na prethodnu godinu (1258 učesnika). Od ukupnog broja aktivnosti, u Crnoj Gori je u saradnji sa partnerima realizovana 101 aktivnost, uz učešće 1150 učesnika, dok je van zemlje realizovano 473 aktivnosti sa ukupno 1178 učesnika. Realizacijom planiranih aktivnosti postignuti su značajni rezultati na planu usavršavanja pripadnika Vojske i unapređenja njihovih sposobnosti.

Aktivnost	Realizovano u 2014. godini			Ukupno u 2013. godini
	U inostranstvu / broj učesnika	U zemlji / broj učesnika	Ukupno u 2014. godini	
Kursevi	199/304	16/204	215/508	109/238
Seminari	14/18	9/102	23/120	12/58
Konferencije	50/90	8/69	58/159	38/88
Vježbe	34/164	2/70	36/234	21/130
Sastanci	41/58	10/45	51/103	25/45
Posjete	19/57	33/172	52/229	30/143
Školovanja	28/28	/	28/28	15/15
Radionice	15/29	5/74	20/103	9/16
Obuke	29/288	18/542	47/830	29/376
Simpozijumi	3/4	/	3/4	/
Ostalo	41/138	12/72	53/210	44/149
Svega	473/1.178	101/1.150	574/2.328	332/1258

Pregled aktivnosti međunarodne vojne saradnje na kojima su učestvovali pripadnici Vojske

Kao i ranije, i u toku 2014. godine, akcenat je stavljen na unapređenje interoperabilnosti i osposobljavanje kadrova za rad u multinacionalnom okruženju. Svojim aktivnim učešćem na ovim aktivnostima Vojska konstantno unapređuje zahtijevanu interoperabilnost i pravi značajne iskorake na svom evro-atlantskom putu. Aktivnosti međunarodne vojne saradnje doprinose uspješnom integrisanju i funkcionisanju pripadnika Vojske prilikom učešća u međunarodnim misijama i operacijama.

U okviru Individualnog partnerskog programa saradnje (IPCP) za pripadnike Vojske je planirano učešće na 86, a realizovano je ukupno 75 aktivnosti, odnosno 87% što je za 18% više nego prethodne godine. Razlog nerealizovanja 11 aktivnosti je odustajanje zbog finansijskih ograničenja, odnosno ostvarivanja ušteda. Nosilac realizacije IPCP aktivnosti je Direkcija za NATO i EU u okviru Direktorata za politiku odbrane Ministarstva odbrane, dok se Generalštab pojavljuje u funkciji izvršioca aktivnosti.

6.2. Realizacija planova bilateralne saradnje

Bilateralni razgovori u Sjedinjenim Američkim Državama

6.2.1. Saradnja sa Sjedinjenim Američkim Državama

Plan vojno-vojne saradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama ima drugačiji model realizacije od planova bilateralne saradnje sa drugim zemljama. Crnoj Gori je ponuđeno učešće na određenim aktivnostima uz koordinaciju američke Kancelarije za odbrambenu saradnju (ODC – *Office for Defense Cooperation*). U saradnji sa Kancelarijom za odbrambenu saradnju, u toku 2014. godine realizovane su ukupno 22 aktivnosti.

Pored tih aktivnosti, realizovano je ili je u toku realizacija niza kurseva i školovanja po drugim programima saradnje sa Oružanim snagama Sjedinjenim Američkim Državama, i to:

- Komandno-generalštabni koledž (*US Army Command and General Staff College*), dva polaznika,
- Vazduhoplovni komandno-štabni koledž (*US Air Command and Staff College*), jedan polaznik,
- Mornarički štabni koledž (*Naval Staff College*), jedan polaznik,
- Strategijski obavještajni kurs (*Combined Strategic Intelligence Training Program*), jedan polaznik,
- Kapetanski kursevi za oficire (*Captain Career Courses*), dva polaznika,
- Akademija za glavne podoficire (*US Command Sergeant Major Academy*), jedan polaznik.

Za 2015. godinu planirano je upućivanje novih kandidata na ove prestižne škole i to na Ratni koledž kopnene vojske, Komandno-štabni koledž kopnene vojske, Mornarički štabni koledž, kao i Akademiju za prve podoficire. Pored navedenih školovanja, planiran je i niz stručno specijalističkih kurseva i usavršavanja.

Pored navedenog, Crna Gora od 2007. godine ima strateški partnerski odnos sa državom Mejn, u okviru kojeg Vojska značajno unapređuje svoje sposobnosti kroz realizaciju zajedničkih aktivnosti sa Nacionalnom Gardom Mejna. Kroz SPP program, Vojska dobija značajnu pomoć i podršku u raznim oblastima, od kojih su najznačajnije: aktivnosti usmjerene na lakšu implementaciju partnerskih ciljeva; unapređenje operativnih sposobnosti Vojske za učešće u međunarodnim misijama i unapređenje sposobnosti Vojske za reagovanje i pružanje podrške civilnim institucijama u slučaju vanrednih situacija izazvanih prirodnim ili vještačkim nepogodama i nesrećama.

Sa zajedničke obuke pripadnika oružanih snaga Crne Gore i Sjedinjenih Američkih Država

Iz plana vojne saradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama je važno naglasiti učešće na kursevima, seminarima i vježbama (uključujući planske konferencije) u drugim partnerskim zemljama (Republici Albaniji, Bosni i Hercegovini, Republici Hrvatskoj, Republici Makedoniji, Saveznoj Republici Njemačkoj i Kraljevini Švedskoj), a finansijski su podržane od strane US EUCOM putem FMF fonda.

U Crnoj Gori se tokom ljetnjih mjeseci obučavaju kandidati za kadete vojne akademije Sjedinjenih Američkih Država države Mejn.

6.2.2. Saradnja sa ostalim državama

Jedna od težišnih aktivnosti Vojske u 2014. godini bila je realizacija aktivnosti iz planova bilateralne vojne saradnje sa drugim zemljama. Iako je realizaciji ovih aktivnosti pridavana velika pažnja, kao i prethodnih godina, bilo je raznih ograničenja koja su uzrokovala otkazivanje ili odlaganje određenih aktivnosti. Najčešće su aktivnosti otkazivane od strane organizatora ili je učešće otkazivano usljed redukcije odobrenih sredstava za realizaciju.

Vojska najintenzivnije sarađuje sa oružanim snagama Republike Austrije, Grčke Republike, Savezne Republike Njemačke i Kraljevine Velike Britanije, kao i zemljama iz okruženja Bosnom i Hercegovinom, Republikom Hrvatskom, Republikom Makedonijom, Republikom Slovenijom i Republikom Srbijom. Saradnja se realizuje kroz učešće na

Pripadnici oružanih snaga Crne Gore i Republike Austrije

vježbama, konferencijama, radnim sastancima, stručnim razgovorima, obuci oficira i podoficira, obuci planinskih i jedinica specijalne namjene, obrazovanje kadeta na vojnim akademijama i drugim visoko-školskim ustanovama, kursevima engleskog i drugih jezika, ekspertskim razgovorima na polju odbrambenog planiranja, planiranja u vanrednim situacijama, obavještajno-bezbjednosnim poslovima, logistici i infrastrukturi, uništavanju viška naoružanja, vojnoj medicini islično.

Kao i tokom poslednjih nekoliko godina, i u 2014. godini je nastavljena intenzivna saradnja sa oružanim snagama Republike Austrije koje pružaju značajnu pomoć i podršku u nastavku izgradnje kapaciteta, osposobljavanju i usavršavanju pripadnika planinskih jedinica Vojske. Pored ovoga, austrijska vojska pruža važnu podršku pripadnicima Vojske u daljoj implementaciji OCC koncepta, u kojem je Republika Austrija prepoznata kao jedan od lidera među zemljama partnerima. Kao dokaz privrženosti i podrške austrijske vojske Vojsci stoji i već potvrđen poziv da načelnik Generalštaba Vojske krajem jula 2015.

godine zvanično posjeti Republiku Austriju, što će biti jedna od ukupno tri strane posjete Beču na ovom nivou tokom naredne godine.

Veoma je važna bila i saradnja sa oružanim snagama Savezne Republike Njemačke, sa kojima Vojska nastavlja zajedničko učešće u međunarodnoj misiji u Avganistanu. Bez obzira što se crnogorski vojnici u Avganistanu trenutno angažuju na zajedničkim zadacima sa predstavnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske, od posebnog značaja su pripreme i zajednička obuka prije upućivanja štabnih oficira u sastav Regionalne komande "Sjever" u bazu "Marmal" u gradu Mazar-e Šarifu. Pored toga, saradnja sa Oružanim snagama Savezne Republike Njemačke ogleda se u sada već konstantnoj podršci za nastavak školovanja na Generalštabnoj akademiji, školi oficira kopnene vojske, školovanju crnogorskih kadeta na njemačkim vojnim akademijama, raznim stručnim kursevima, kao i u izučavanju njemačkog jezika u naučnim ustanovama Savezne Republike Njemačke.

Ministarstvo odbrane i oružane snage Grčke Republike još od sticanja nezavisnosti čvrsto su opredijeljene intenzivnoj saradnji i podršci reformskih procesa Vojske. Saradnja je snažno podržana angažovanjem Kancelarije vojnog atašea u Podgorici, koja znatno olakšava realizaciju planiranih aktivnosti. Aktivnosti ove bilateralne vojne saradnje se ogledaju u zajedničkim vježbama pripadnika oružanih snaga, saradnji Mornarice Vojske i Ratne mornarice Grčke Republike, kao i u nastavku školovanja crnogorskih kadeta na vojnim akademijama Grčke Republike. Osposobljavanje pripadnika Pomorskog odreda Mornarice Vojske u NATO NMIOTC centru za obuku u Grčkoj Republici je od izuzetne važnosti za dalje unapređenje sposobnosti pripadnika ove mornaričke jedinice.

Saradnja sa državama iz regiona

Vojska je i tokom 2014. godine nastojala da održi epitet jednog od lidera u snaženju regionalne vojne saradnje i dobrih odnosa među susjedima. U tom svijetlu, Vojska je nastavila odličnu saradnju sa oružanim snagama država iz regiona. Od posebnog su značaja regionalne inicijative čiji je cilj jačanje uzajamnog povjerenja, unapređenje vojnih sposobnosti i spremnosti za reagovanje u kriznim situacijama, a sve u skladu sa NATO konceptom pametne odbrane (*Smart Defense*) i konceptom Evropske Unije „*Pooling and Sharing*“.

Važno je pomenuti najznačajnije aktivnosti koji su realizovane u 2014. godini:

- Konferencija načelnika Generalštabova zemalja Američko-Jadranske povelje A-5, održana u Crnoj Gori;
- Konferencija načelnika Generalštabova zemalja Balkana (*Balkan CHODs*), održana u Bosni i Hercegovini;
- Strateška partnerska konferencija NATO zemalja (*SMPC – Strategic Military Partners Conference*) koja je održana u Republici Bugarskoj pod pokroviteljstvom NATO Savezničke komande za transformaciju (ACT).

Treba napomenuti važan podatak da će Crna Gora u periodu od 26. do 28. maja 2015. godine biti domaćin IX konferencije načelnika Generalštabova zemalja Balkana, što će biti odlična prilika da se Vojska još jednom predstavi kao pouzdan i ravnopravan partner i saveznik koji poklanja posebnu pažnju jačanju regionalne bezbjednosti.

Pripadnici Vojske su sa pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske i tokom 2014. godine bili angažovani na najvažnijem zadatku koji izvršavaju crnogorski vojnici, zajedničkom učešću u međunarodnoj mirovnoj misiji u Avganistanu. I dok je 31. decembra 2014. godine zvanično prestala sa postojanjem međunarodna misija "ISAF" crnogorski i hrvatski vojnici nastavljaju sa realizacijom zajedničkog zadatka i u 2015. godini, u neborbenoj misiji "*Resolute Support – (RS)*".

I tokom 2014. godine je nastavljena je eksploatacija zajedničkih regionalnih resursa za obuku kao što su Centar za obuku za mirovne operacije (PSOTC) u Butmiru u Bosni i Hercegovini, Vojna akademija u Skoplju u Republici Makedoniji, Školski centar ABHO u Kruševcu u Republici Srbiji, Centar vojnih škola u Zagrebu u Republici Hrvatskoj i centri za učenje jezika u Republici Sloveniji i Republici Hrvatskoj. Regionalni pristup obuci pokazao se izuzetno praktičnim i korisnim za osposobljavanje i usavršavanje profesionalnih pripadnika Vojske.

7. FINANSIRANJE ODBRANE

Generalštabu Vojske, po programu Vojska u 2014. godini, uz izvršene izmjene Godišnjeg plana rashoda i prihoda, odobrena su sredstva u iznosu od 28.211.817,40 €.

Realizacija plana rashoda u periodu 01. januara do 31. decembra 2014. godine iznosila je 25.443.322,30 €, odnosno 90%.

Uslovi za izvršavanje planiranih zadataka bili su na nivou prethodne godine i generalno nijesu negativno uticali na realizaciju planiranih aktivnosti, odnosno na realizaciju plana rashoda i prihoda. Isplata pripadajućih zarada i naknada, kao i gotovinske isplate preko blagajni jedinica, vršene su redovno, što je pozitivno uticalo na standard pripadnika Vojske.

Tokom izvještajnog perioda, posebno se izdvaja visok nivo vojno-vojne saradnje i angažovanje pripadnika Vojske u mirovnim misijama "ISAF", "ATALANTA", "UNMIL" i "EUTM". Pregled ukupnih troškova za učešće u međunarodnim misijama i operacijama dat je u prilogu broj 5 ovog izvještaja.

Tokom 2014. godine, realizovana su značajna sredstva za modernizaciju i opremanje jedinica. Zakonom o Budžetu za 2014. godinu, po programu Vojska, odobreno je 2.315.000 €, od čega je realizovano 2.306.027,95 €, odnosno oko 100%. Pored sredstava iz tekućeg Budžeta, tokom 2014. godine, u ovu namjenu su realizovana i sredstva iz prihoda, obezbjeđena putem prodaje naoružanja i vojne opreme, izdavanja bivše vojne imovine (nepokretnosti) i pružanja usluga.

Ostvarenje prihoda nije bilo u skladu sa planiranom dinamikom i visinom procijenjenih sredstava, ali je isto bilo u daleko većem obimu u odnosu na 2013. godinu. Realizovana je značajna ugovorena prodaja, kao i naplata naoružanja i vojne opreme. Ostvareni su prihodi od 3.917.384,10 €, od čega je realizovano 3.738.022,49 €, odnosno 95%.

Ukupno, na nivou godine, po oba izvora priliva sredstava realizovano je 6.044.050,44 €.

Pored navedenog, Savezna Republika Njemačka je donirala 300.000 € za rekonstrukciju objekata M-9, M-11 i M-13 u Skladištu "Brezovik". Tokom 2014. godine, realizovano je 186.023,79 €.

Imajući u vidu obaveze proistekle po osnovu realizacije partnerskih ciljeva i MAP-a, kao i očekivani poziv za učlanjenje Crne Gore u NATO, obezbjeđenje sredstava za ove namjene je od najvećeg prioriteta.

Godišnji plan rashoda i prihoda po pojedinim kontima, kao i realizacija u okviru istih data je u prilogu broj 6 ovog izvještaja.

ZAKLJUČAK

Vojska je u 2014. godini obezbijedila potreban nivo sposobnosti, realizacijom planiranih aktivnosti za izvođenje misija i zadataka odbrane Crne Gore, te primjenom operativnih, materijalnih i administrativnih standarda u sistemu komandovanja, obučavanja, obrazovanja, ocjenjivanja, opremanja i upotrebe snaga. Time je operativna sposobnost Vojske značajno unaprijeđena, što je uz aktivno učešće u međunarodnim misijama i operacijama, značajan doprinos ostvarenju državnih interesa u procesu evroatlanskih integracija.

Modernizacija i opremanje bio je prioritet Vojske u procesu implementacije partnerskih ciljeva i dostizanja interoperabilnosti u skladu sa NATO standardima.

Svi subjekti odbrane bili su maksimalno posvećeni ispunjavanju zadataka proisteklih iz misija i integrativnih procesa. Preduzete mjere, za obezbjeđenje uslova za bezbjedno izvršavanje zadataka Vojske, doprinijele su smanjenju rizika po život i zdravlje pripadnika Vojske, iako su realizovani izazovni i veoma složeni zadaci, kako u Crnoj Gori tako i u inostranstvu.

Najznačajnija dostignuća Vojske u 2014. godini bila su:

- Angažovanje u misijama i operacijama "ISAF", "ATALANTA", "UNMIL" i "EUTM";
- Uspješan završetak ocjenjivanja 1. pješadijske čete (deklarisane za ocjenjivanje po NATO Konceptu operativnih sposobnosti) i dobijanje sertifikata „Borbeno spreman“;
- Unapređenje operativnih sposobnosti i interoperabilnosti Vojske kroz implementaciju partnerskih ciljeva;
- Unapređenje operativnih sposobnosti Vojske, kroz učešće pripadnika i jedinica Vojske u planiranju i realizaciji međunarodnih vojnih vježbi u zemlji i inostranstvu;
- Implementacija standarda odbrane u procesu obučavanja, opremanja i komandovanja;
- Učešće u aktivnostima međunarodne vojne saradnje radi razvijanja povjerenja i partnerstva;
- Uspješna realizacija posjete Vojnog komiteta NATO;
- Rad na izradi nove organizacijsko-formacijske strukture Vojske u skladu sa Strategijskim pregledom odbrane Crne Gore.
- Unapređenje civilno-vojne saradnje sa težištem na razvoju integracijske saradnje;
- Jačanje sposobnosti Vojske za angažovanje u trećoj misiji;
- Opremanje sa NATO kompatibilnom opremom, sa težištem na snagama deklarisanim za angažovanje u međunarodnim snagama;
- Izgradnja optičke kablovske mreže velikog kapaciteta u kasarnama i izgradnja lokalne računarske mreže unutar vojnih objekata;
- Potpisivanje PELT-projekta za izučavanje engleskog jezika u Vojsci u saradnji sa vojnim atašedom Kraljevine Velike Britanije i Britanskim savjetom u Crnoj Gori;
- Puštanje u rad "GEPSUS" Centra za simulacije u vanrednim situacija, u okviru NATO programa "Nauka za mir i bezbjednost" na vojnom aerodromu Golubovci;
- Nadogradnja Mornaričkog operativnog centra (Nacionalnog mornaričkog operativnog centra) u Mornarici Vojske u Baru;
- Nastavak opremanja Vazduhoplovnog operativnog centra (VOC) sa opremom za implementaciju programa "ASDE" (programom za razmjenu NATO podataka o situaciji u vazдушnom prostoru);

- Unapređenje infrastrukture za smještaj i obuku pripadnika Vojske, te smještaj vojne opreme;
- Rješavanje viškova naoružanja i vojne opreme;
- Preduzimanje mjera za zaštitu snaga i sredstava Vojske u zemlji i inostranstvu.

Izazovi koji opterećuju Vojsku su:

- Nedostatak višenamjenskih srednjih helikoptera i intenzivno isticanje resursa trenutno imajućih helikoptera;
- Nedostatak savremenog radara za nadzor vazdušnog prostora;
- Redukovane sposobnosti Mornarice Vojske za izvršenje borbenih zadataka zbog zastarjelosti borbene opreme i nemogućnosti adekvatnog održavanja vitalnih brodskih oružanih sistema;
- Nedostatak poligona za izvođenje vježbi i obuku sa bojevim gađanjem, ograničava obuku i otežava proces ocjenjivanja snaga deklariranih za ocjenjivanje po programu OCC;
- Veći dio vojne infrastrukture u vojnim objektima je dotrajavao, neuslovan i ne zadovoljava osnovne standarde za rad pripadnika Vojske;
- Usporena dinamika rješavanja viškova ubojnih sredstava;
- Veliki broj zastarjele vojne opreme i angažovanje velikog broja pripadnika Vojske na čuvanju takve opreme;
- Visoki troškovi za obezbjeđenje neperspektivnih vojnih objekata i angažovanje pripadnika Vojske za obezbjeđenje tih objekata;
- Opredijeljena finansijska sredstva za opremanje i modernizaciju ne omogućavaju razvoj sposobnosti koje obezbjeđuju implementaciju partnerskih ciljeva i izvršavanje dodijeljenih nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Nepovoljna starosna struktura pojedinih kategorija pripadnika Vojske.

U realnom vojno-bezbjednosnom okruženju, u skladu sa materijalnim mogućnostima i odobrenim finansijskim sredstvima, saradnjom sa partnerskim zemljama i institucijama i organima značajnim za odbranu i bezbjednost Crne Gore, jasno su definisani budući ciljevi razvoja odbrambenog sistema i rizici koji bi mogli usporiti ili ugroziti dostizanje potrebnog nivoa razvoja vojnih sposobnosti.

U narednoj godini posebna pažnja biće posvećena pravovremenom planiranju i predviđanju aktivnosti Vojske iz sve tri misije. Posebna pažnja biće posvećena obezbjeđenju stabilnog odbrambenog budžeta, racionalnom trošenju sredstava, koji će omogućiti nastavak reforme sistema odbrane, modernizaciju Vojske i dostizanje neophodnog nivoa interoperabilnosti.

Težišne aktivnosti Vojske u 2015. godini biće:

- Kontinuirani doprinos jačanju međunarodne i regionalne bezbjednosti kroz učešće u međunarodnim operacijama *“Resolute Support – (RS)”*, *“ATALANTA”*, *“UNMIL”* i *“EUTM”*;
- Unapređenje kapaciteta i sposobnosti snaga angažovanih u izvršavanju nacionalnih odbrambenih zadataka;
- Ocjenjivanje ojačane 2. pješadijske čete na nivou SEL-1 u okviru OCC koncepta;
- Opremanje deklariranih snaga za učešće u međunarodnim operacijama i jedinica Vojske u skladu sa zahtjevima koji proističu iz partnerskih ciljeva;
- Povećanje obima učešća na međunarodnim vojnim vježbama;
- Nastavak intezivne međunarodne vojne saradnje sa težištem na zemlje regiona;
- Priprema i realizacija Konferencije načelnika Generalštabova zemalja Balkana u Crnoj Gori;

- Realizacija Radionice za koordinaciju vojnog partnerstva (NATO, MPC i WS);
- Uspostavljanje organizacijskih cjelina za ljudske i materijalne resurse u Generalštabu Vojske, u skladu sa novom organizacijsko-formacijskom strukturom;
- Razvoj Operativnog centra Generalštaba radi obezbjeđenja efikasnijeg komandovanja jedinicama Vojske u izvršavanju operacija u zemlji i inostranstvu;
- Obezbeđenje suvereniteta nad vazdušnim prostorom kroz izgradnju održivog sistema kontrole i zaštite vazdušnog prostora zajedno sa partnerima i saveznicima;
- Unapređenje potrebnih sposobnosti Mornarice Vojske, kroz integraciju nacionalnog sistema pomorske bezbjednosti, regionalnu saradnju i učešće u evro-atlaskim integracijama;
- Prihvatanje i implementacija NATO standarda u skladu sa raspoloživim resursima i zahtjevima iskazanim u partnerskim ciljevima;
- Razvijanje sposobnosti Vojske kroz PELT projekat za izučavanje engleskog jezika;
- Praćenje toka obrazovanja kadeta i davanje smjernica za specijalističko školovanje (u prilogu broj 7 dat je pregled kadeta);
- Razvoj kapaciteta za profesionalno vojno obrazovanje oficira u visokoobrazovnom sistemu Crne Gore;
- Razvoj mehanizama za ravnomjerniju zastupljenost žena u strukturi podoficirskog i oficirskog kadra, kao i podmlađivanje kadra, naročito vojnika;
- Razvoj medicinskog centra zajedno sa medicinskim centrom Ministarstva unutrašnjih poslova i realizacija sistematskih i drugih specifičnih pregleda vojnih lica;
- Unapređenje kvaliteta životnog standarda pripadnika Vojske kroz valorizaciju neperspektivne vojne imovine i rješavanje stambenih potreba pripadnika Vojske;
- Nastavak rješavanja viškova vojne opreme i unapređenje skladištenja ubojnih sredstava;
- Nastavak infrastrukturnog uređenja kasarni i poligona u cilju podizanja standarda rada i unapređenja obuke.

Poruke upućenje od strane Vojnog Komiteta NATO prilikom posjete Crnoj Gori, da je Vojska dostigla visok stepen sposobnosti i interoperabilnosti, predstavljaju dodatni motiv i signal da je Vojska na pravom putu ka stvaranju uslova za učlanjenje Crne Gore u NATO.

Opredjeljenjem za koncept kolektivne bezbjednosti i odbrane, Vojska nema potrebu da razvija široki spektar sposobnosti, već će prioritet razvoja biti na dostizanju sposobnosti koje će omogućiti efikasan odgovor na trenutne prijetnje i dostizanju sposobnosti za kolektivnu odbranu.

Razvijanje relevantnih vojnih sposobnosti i uspostavljanje sistema nadzora mora i vazdušnog prostora predstavljaju ključni izazov za obezbjeđenje suverenosti nad teritorijom Crne Gore i efikasnom razmjenom podataka sa partnerima i saveznicima.

Dostizanje interoperabilnosti sa NATO snagama zahtijeva poboljšanje i prilagođavanje administrativnih, operativnih i materijalnih kapaciteta. Pored toga, potrebno je unaprijediti logistiku, riješiti viškove naoružanja, municije i opreme i smanjiti broj vojnih lokacija i objekata koje obezbjeđuje Vojska.

Realizacijom bitnih razvojnih prioriteta iz Strategijskog pregleda odbrane, Ministarstvo i Vojska biće u mogućnosti da odgovore izazovima i obavezama, u skladu sa Ustavom, zakonima i međunarodno preuzetim obavezama.

PRILOZI

- Prilog broj 1: Pregled opremanja jedinica Vojske
- Prilog broj 2: Pregled učešća pripadnika Vojske na sportskim takmičenjima
- Prilog broj 3: Pregled lica upućenih na obrazovanje u inostranstvu
- Prilog broj 4: Pregled realizovanih vježbi u inostranstvu
- Prilog broj 5: Pregled ukupnih troškova za učešće u međunarodnim misijama i operacijama
- Prilog broj 6: Realizacija Godišnjeg plana rashoda i prihoda
- Prilog broj 7: Pregled kadeta

PREGLED OPREMANJA JEDINICA VOJSKE KLJUČNOM OPREMOM

Redni broj	Predmet	Vrijednost u €
1.	Nabavka opto-elektronskih uređaja za dejstvo u uslovima ograničene vidljivosti	343.000
2.	Nabavka vojnopolicijske opreme	77.600
3.	Nabavka HBRN opreme	190.000
4.	Nabavka borbene medicinske opreme za deklarisanu snagu	46.000
5.	Nabavka telekomunikacione opreme (<i>Backbone, LAN, optičke mreže</i> i izrada projekta za objekat „Lovćen“)	347.000
6.	Nabavka telekomunikacione opreme za nadzor vazdušnog prostora (projekat „ASDE“)	53.000
7.	Nabavka taktičkih radio uređaja za kopnenu vojsku	400.000
8.	Nabavka vazduhoplovnih i mornaričkih uređaja i sistema veze	140.000
9.	Nabavka informaciono komunikacione i računarske opreme	109.000
10.	Nabavka opreme i softvera za zaštitu informacija	241.000
11.	Nabavka municije i nastavnih sredstava za obuku	405.000
12.	Nabavka radioničke opreme i rezervnih dijelova za vazduhoplove, motorna vozila i mornarička plovna sredstva	366.000
13.	Nabavka opreme za vešeraje	40.000
14.	Nabavka stomatoloških stolica i komora za rentgen aparat	26.000
15.	Nabavka protiv-požarne opreme	29.000
16.	Donacija mornaričke komunikacione opreme	1.680.000
17.	Donacija sistema BATS za podvodno skeniranje	8.000
18.	Donacija telekomunikacione opreme kroz program FMF	849.000

Prilog broj 2

PREGLED UČEŠĆA PRIPADNIKA VOJSKE NA SPORTSKIM TAKMIČENJIMA

Takmičenja i manifestacije po kategorijama		Nazivi takmičenja i manifestacija		Broj učesnika	Ukupno učesnika
Sportska takmičenja i manifestacije u Crnoj Gori	Nacionalna takmičenja	Sportsko prventstvo Vojske u streljaštvu (u kasarni u Danilovgradu)		72	262
		Ulične trke	Cetinje	6	
			Danilovgrad	6	
			Podgorica	6	
		Prvenstvo Vojske u krosu (u kasarni u Danilovgradu)		35	
		Atletsko prvenstvo Vojske (u kasarni u Danilovgradu)		80	
		Višeboj u organizaciji Atletskog saveza Crne Gore (u kasarni u Danilovgradu)		5	
		Kros u organizaciji ASCG u Podgorici		4	
		Futsal liga Crne Gore		18	
		Državno takmičenje u gađanju iz pištolja		30	
	Međunarodna takmičenja	Futsal prvenstvo		80	98
		Lovčenski maraton		6	
		Podgorički maraton		12	
	Memorijalna takmičenja	Fudbalski turnir „Šaki, Obro i Tomo“ (u kasarni u Danilovgradu)		80	147
		Memorijalna trka „Mijailo Perišić“		55	
		Memorijalni fudbalski turnir „Ivan Obradović“		12	
Takmičenja u inostranstvu		Međunarodno takmičenje u futsalu Sarajevo, Bosna i Hercegovina		16	36
		Planinska trka Kopaonik, Republika Srbija		4	
		Prijateljska fudbalska utakmica sa Kosovskim snagama bezbjednosti		16	

PREGLED LICA NA OBRAZOVANJU U INOSTRANSTVU

Čin	Ime i prezime	Period obrazovanja i usavršavanja	Država domaćin	Napomena
maj.	Mališić Veljko	16.04.2014. 12.06.2015.	Sjedinjene Američke Države	Komandno-generalštabni koledž
zast.	Kojić Vladan	15.05.2014. 19.06.2015.	Sjedinjene Američke Države	Akademija za glavne podoficire
ppuk.	Pavlović Nenad	11.06.2014. 13.06.2015.	Sjedinjene Američke Države	Vazduhoplovno komandno-štabni koledž
kf	Vujačić Igor	23.07.2014. 24.06.2015.	Sjedinjene Američke Države	Mornarički štabni koledž
ppor.	Mićković Marija	21.07.2014. 15.09.2015.	Republika Grčka	Specijalizacija na Vojnoj akademiji kopnene vojske za rod inženjerija
ppor.	Sijarić Adnan	21.07.2014. 29.05.2015.	Republika Grčka	Specijalizacija na Vojnoj akademiji kopnene vojske za rod artiljerija
maj.	Knežević Miloje	08.09.2014. 25.06.2015.	Republika Hrvatska	Komandno-štabna škola
ppor.	Dubljević Nenad	01.10.2014. do 2016. godine (18 mjeseci)	Republika Makedonija	Letačka obuka

PREGLED VJEŽBI U INOSTRANSTVU

R.br	Naziv vježbe	Mjesto	Broj lica	Vrijeme
1.	„MIR 14/1“	Republika Hrvatska Gašinci	22+2	03.02.2014. 05.02.2014.
2.	„NIRIIS 14“	Grčka Republika Krit	4	14.03.2014. 21.03.2014.
3.	„VIKING 14“	Kraljevina Švedska Republika Srbija	4	31.03.2014. 05.04.2014.
4.	„LEAD SHIELD 14“	Republika Slovenija Počuk	10	14.04.2014. 18.04.2014.
5.	„ADRION CAX 14“	Republika Italija Taranto	3	04.05.2014. 10.05.2014.
6.	„ITA MINEX 14“	Republika Italija La Specija	1	11.05.2014. 25.05.2014.
7.	„ITA SCILLA 14“	Republika Italija Mesina	1	27.05.2014. 29.05.2014.
8.	„ADRIATIC STRIKE 2014“	Republika Slovenija Postojna	3	02.06.2014. 06.06.2014.
9.	„JRTC STAFFEX 14“	SAD Luizijana	6	08.06.2014. 28.06.2014.
10.	„ADRION LIVEX 14“	Republika Hrvatska Split	2	09.06.2014. 13.06.2014.
11.	„MIR 14/2“	Republika Hrvatska Slunj	16+1	07.07.2014. 09.07.2014.
12.	„IMMEDIATE RESPONSE 14“	Republika Slovenija Republika Hrvatska	7	18.08.2014. 30.08.2014.
13.	„COMBINED ENDEAVOR 2014“	SR Njemačka Grafenvir	9	28.08.2014. 12.09.2014.
14.	„SABER JUNCTION 14“	SR Njemačka Grafenvir	2	02.09.2014. 10.09.2014.
15.	„GRIFONE 2014“	Republika Italija Udine	2	08.09.2014. 12.09.2014.
16.	„SEESIM 14“	Republika Hrvatska Zagreb	2	23.09.2014. 26.09.2014.
17.	„SHARP LYNX 2014“	Republika Češka Viškov	1	25.09.2014. 29.09.2014.
18.	„B-9 CJSE 2014“	Republika Turska Ankara	12	19.10.2014. 26.10.2014.
19.	„REGEX 14“	Republika Turska Istanbul	8	20.10.2014. 25.10.2014.
20.	ORMI 7/2014	Republika Grčka	1	09.12.2014. 11.12.2014.
21.	„AEGEAN SEAL 2014“	Republika Grčka	2	12.12.2014. 19.12.2014.
Ukupno			121	

**PREGLED TROŠKOVA ZA UČEŠĆE U MEĐUNARODNIM MISIJAMA I
OPERACIJAMA**

R. br.	Opis	Iznos u €	%
Misija "ISAF"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji – dnevnice	925.360,00	76%
2.	Troškovi logističke podrške za OS Njemačke	193.051,03	16%
3.	Obuka u inostranstvu – dnevnice	46.699,55	4%
4.	Ostali troškovi obuke u inostranstvu	23.074,13	2%
5.	Troškovi transporta	11.109,94	1%
6.	Telekomunikacione usluge (oprema i zakup interneta)	6.000,00	0,5%
7.	Troškovi opremanja	3.350,00	0,3%
8.	Obuka u Crnoj Gori – trupne dnevnice	3.123,20	0,2%
Ukupno		1.211.767,85	100%
Operacija "ATALANTA"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji	65.808,00	87%
2.	Troškovi transporta	9.180,00	12%
3.	Troškovi logističke podrške	367,85	1%
Ukupno		75.355,85	100%
Misija "UNMIL"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji	25.017,00	88%
2.	Troškovi transporta	3.300,00	12%
Ukupno		28.317,00	100%
Misija "EUTM"			
1.	Novčane naknade za učešće u misiji	17.730,00	85%
2.	Troškovi transporta	2.730,70	13%
3.	Telekomunikacione usluge (oprema i zakup interneta)	318,66	2%
Ukupno		20.778,00	100%
Ukupno sve misije i operacije		1.336.220,06	

PREGLED REALIZACIJE GODIŠNJEG PLANA RASHODA I PRIHODA

Konto	Naziv	Odobreno €	Realizovano€	%
4111	Neto zarade	9.109.500,00	9.105.046,05	99,95%
4112	Porez na zarade	1.392.300,00	1.385.727,10	99,53%
4113	Doprinosi na teret zaposlenog	3.347.100,00	3.327.806,27	99,42%
4114	Doprinosi na teret poslodavca	2.952.968,21	2.926.282,41	99,10%
4115	Opštinski prirez	203.500,00	201.330,47	98,93%
4122	Stanovanje i odvojeni život	1.055.000,00	1.050.372,25	99,56%
4123	Naknada za prevoz	81.000,00	80.007,71	98,77%
4125	Otpremnine	50.000,00	47.130,38	94,26%
4131	Administrativni materijal	372.500,00	372.437,51	99,98%
4132	Materijal za zdravstvenu zaštitu	42.000,00	31.482,06	74,96%
4133	Materijal za posebne namjene	600.000,00	599.458,66	99,91%
4134	Rashodi za energiju	645.496,18	524.976,69	81,33%
4135	Rashodi za gorivo	940.000,00	752.323,44	80,03%
4141	Službena putovanja	160.508,70	152.946,60	95,29%
4142	Reprezentacija	21.000,00	16.338,52	77,80%
4143	Komunikacione usluge	65.950,00	63.878,65	96,86%
4145	Usluge prevoza	860.000,00	850.110,85	98,85%
4148	Usluge stručnog usavršavanja	135.272,25	54.723,10	40,45%
4149	Ostale usluge	152.477,85	38.309,18	25,12%
4152	Tekuće održavanje građevinskih objekata	115.000,00	114.883,55	99,90%
4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	13.000,00	12.900,00	99,23%
4196	Komunalne naknade	230.000,00	212.569,96	92,42%
4199	Ostalo	145.000,00	72.016,56	49,67%
4316	Transferi za jednokratne socijalne pomoći	65.000,00	45.375,44	69,81%
4415	Izdaci za opremu	1.702.000,00	1.181.172,69	69,40%
4416	Izdaci za investiciono održavanje	50.000,00	43.992,87	87,99%
4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	2.000.000,00	1.435.378,95	71,77%
Ukupno		26.956.573,19	24.902.724,73	92,38%

Prilog broj 7

PREGLED KADETA NA OBRAZOVANJU

R. br.	Zemlja domaćin	Naziv škole	Ime i prezime kadeta	Smjer	Trajanje obrazo- vanja	Trenutna godina obrazo- vanja	Završetak obrazo- vanja
1.	Republika Srbija	Vojno-medicinska akademija, Beograd	Nikola Kaluđerović	Medicinski fakultet	VI	VI	2015
2.	Grčka Republika	Vazduhoplovna akademija, Atina	Aleksandar Simonović	Tehnički smjer	pripremna + IV	IV	2015
3.		Akademija kopnene vojske, Atina	Andrijana Strujić	Saobraćajni smjer	pripremna + IV	III	2016
4.			Aladin Hadrović	Pješadija	pripremna + IV	III	2016
5.			Miloš Uskoković		pripremna + IV	pripremna	2019
6.		Vazduhoplovna akademija, Atina	Kristina Bačić	Pilot	pripremna + IV	I	2018
7.			Lazar Novićević	Tehnički smjer	pripremna + IV	I	2018
8.			Mihailo Kovačević	Pilot	pripremna + IV	pripremna	2019
9.			Veljko Mićović	Tehnički smjer	pripremna + IV	pripremna	2019
10.		Akademija Ratne mornarice, Atina	Bojan Đokić	Inženjer pomorstva	pripremna + IV	pripremna	2019
11.			Miloš Krivokapić	Inženjer pomorstva	pripremna + IV	pripremna	2019
12.	Republika Makedonija	Vojna akademija, Skoplje	Boris Bošković	Pješadija	IV	IV	2015
13.			Janko Marković	Pješadija	IV	IV	2015
14.			Kristina Krivokapić	PVO	IV	IV	2015
15.			Denis Radončić	Pješadija	IV	IV	2015
16.			Vidoje Glušćević	Artiljerija	IV	III	2016
17.			Marija Knežević	Inženjerija	IV	III	2016
18.			Marko Razić	Pješadija	IV	III	2016
19.			Mladen Galević	Kopnena vojska	IV	II	2017
20.			Marko Bajović	Kopnena vojska	IV	II	2017

R. br.	Zemlja domaćin	Naziv škole	Ime i prezime kadeta	Smjer	Trajanje obrazo- vanja	Trenutna godina obrazo- vanja	Završetak obrazo- vanja
21.	Republika Makedonija	Vojna akademija, Skoplje	Aleksandar Nikezić	Kopnena vojska	IV	I	2018
22.			Miladin Dakić	Kopnena vojska	IV	I	2018
23.			Vuk Čobeljić	Kopnena vojska	IV	I	2018
24.	Sjedinjene Američke Države	Pomorska akademija, Anapolis	Jovana Perošević		IV	II	2017
25.			Ajan Šahman		IV	I	2018
26.	Republika Italija	Pomorska akademija, Livorno	Lazar Knežić		III	II	2016
27.			Sara Rakočević		III	II	2016
28.	Republika Hrvatska	Vojna akademija, Zagreb	Peko Nikolić	Inženjerija	IV	I	2018